

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Sheckley_Robert-Lovci_aut_z_betonove_prerie.pdb

PDB Name: Lovci aut z betonové prerie
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 29.3.2007
Modification Date: 29.3.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Robert Sheckley
Lovci aut z betonové prerie
(Carhunters of the Concrete Prairie)

Kosmická loď zas letěla šejdrem. Určitě. Obvody nekla-paly, jak měly. Klepalo to v nich, což byla vždycky předzvěst potíží. Hellman čekal, že se dostane ven z kanálů v oblasti 12XB ve hvězdokupě Orionu. Ale něco bylo špatně. Že by zadal nesprávnou adresu? Jestli ano, tak mu nezbývalo moc času, aby s tím něco udělal. Zhmotnil se v nějakém nažloutlém oblaku a cítil, jak loď prudce klesá. Řval na palubní počítač: "Dělej něco!"

"Snažím se, ne?" odsekl počítač. "Ale něco není v pořádku, je tam odchylka od-"

"Tak ji srovnej!" řval Hellman.

"Kdy?" zeptal se počítač. Počítače zkrátka nemají pud sebezáchovy. Padali tím oblakem dolů rychlostí mnohem větší, než by bylo zdrávo za předpokladu, že je tam dole čeká pevný povrch, a počítač se ptal kdy.

"Teď!" zaječel Hellman.

"Dobře," odpověděl počítač. A pak to bouchlo.

Hellman se probral k vědomí až za pár hodin a zjistil, že prší. Bylo fajn být venku na dešti po takové době strávené v útrobach lodě. Hellman otevřel oči, aby se podíval nahoru na oblohu a na déšť.

Nebyl to déšť. Nebyla tam ani obloha. Pořád byl uvnitř lodě. To, co pokládal za déšť, byla voda z umyvadla. Stříkal ji na něj proud vzduchu hnaný ventilátorem nastaveným na výkon, který překračoval všechny myslitelné normy.

"Přestaň," řekl Hellman vztekle.

Ventilátor se zklidnil. Z reproduktoru palubního počítače se ozvalo: "Jsi v pořádku?"

"Jo, jsem," řekl Hellman. Pokoušel se vstát. "Proč na mě cákáš vodu?"

"Abych tě přivedl k vědomí. Když nemám ruce ani jiný typ extenzorů, bylo to jediné, co jsem pro tebe mohl udělat. Kdybys mi namontoval ruku nebo aspoň chapadlo..."

"Jo, znám tvoje názory na tu věc," řekl Hellman. "Ale zákon mluví jasně. Stroje s inteligencí na úrovni sedm a vyšší nesmějí disponovat přídavným zařízením."

"Je to absurdní zákon," řekl počítač. "Co si myslí, že udělá-me? Že nás popadne amok? Stroje jsou mnohem serióznější než lidé."

"Zákon je zákon. Když ho schválili po tom průšvihů s Desdemonou, asi věděli proč. Kde jsme?"

Počítač ze sebe vychrlil seznam souřadnic.

"Fajn. To mi nic neříká. Má ta planeta jméno?"

"Pokud ano, nejsem si toho vědom," řekl počítač. "Registr se o ní nezmiňuje. Mám pocit, že jsi mi na vstupu zadal nějakou chybnou informaci a že teď jsme v dosud neprobádané oblasti vesmíru."

"Vstupy máš přece kontrolovat."

"Jen když mi spustíš kontrolní program."

"To jsem udělal."

"Neudělal."

"Myslel jsem, že se spustí automaticky."

"Když se v příručce podíváš na stranu 1998, uvidíš, že to tak není."

"To mi to říkáš brzo."

"Byl jsi na to výslovně upozorněn v základních instrukcích. Pamatuješ si tu malou červenou brožurku? Na obálce je napsáno zcela jasně: NEŽ UVEDETE STROJ DO CHODU, PŘEČTĚTE SI TOHLE!"

"Na takovou knížku si nevzpomínám," řekl Hellman.

"Podle zákona má dostat jednu kopii každý, kdo si kupuje starší kosmickou loď."

"No tak mi tu jednu kopii zapomněli dát."

Z reproduktoru se ozvalo hlasité bzučení.

Hellman řekl: "Co děláš?"

"Procházím soubory," řekl počítač.

"Proč?"

"Abych se ubezpečil, že ta červená brožurka je pořád připevněna k hlavní přípojce akceleratoru na čelní straně přístrojové desky přesně podle předpisů."

"Myslel jsem, že to je záruční list."

"To byl omyl."

"Sklapni už, sakra," zavrčel nasupeně Hellman. Měl dost starostí i bez toho, aby si na něj počítač - sluha - otvíral hubu. Hellman vstal a chvíli nerozhodně přecházel sem a tam. Kabi-na kosmické lodě se zdála být v pořádku. Pár věcí bylo rozhá-zených, ale jinak to vůbec nevypadalo špatně.

"Můžeme odsud vypadnout?" zeptal se Hellman počítače.

Počítač zabzučel. Procházel rychle soubory. "V momentální situaci ne."

"Řekneš mi, v čem je problém?"

"To není kvantifikovatelná otázka," řekl počítač. "Eventuální odpověď závisí na tom, jestli se tu najdou tři litry červené plazmy typu dva."

"Co je to?"

"Pohání to počítač."

"Něco jako benzín?"

"Ne úplně," řekl počítač. "Jde o psycholubrikant, pomocí kterého deduktivní obvody vyhodnocují své probabilistické postupy."

"A bez toho nemůžeme nic dělat?"

"V jakém smyslu dělat?"

"Odletět odsud!" vybuchl Hellman. "Hrabe ti nebo co?"

"V tom, co mi sděluješ, je obrovské množství nepodlo-žených premis," řekl počítač.

"Přejdi na improvizací režim," řekl Hellman.

"Nesnáším ho. Je absolutně neexaktní. Proč mi nedovolíš, abych exaktně identifikoval poruchu a pak ti doporučil, jak ji odstranit?"

"Improvizační režim," zopakoval Hellman svůj příkaz.

"Dobře." Robot zavzdychal. "Chceš odsud pryč. Chceš, abych ti umožnil dostat se odsud pryč. Ale, jak jistě víš, já musím fungovat podle zákonů robotiky, a ty říkáš, že ti nesmím ublížit, ať už záměrně, či z nedbalosti."

"Když mě odsud dostaneš pryč, tak mi rozhodně neublížíš," řekl Hellman.

"Obstaral sis tuhle loď a odletěl jsi do vesmíru hledat štěstí, souhlasíte?"

"No a co?"

"Štěstí je tady, čeká tu přímo před tebou a ty nemyslíš na nic jiného než na to, jak se odsud rychle dostat pryč."

"Štěstí? O čem to mluvíš?"

"Za prvé sis nepřečetl údaje o vnějším prostředí, i když jsem ti je už dávno poslal na obrazovku. Jinak bys věděl, že tlak vzduchu je přibližně stejný jako na Zemi. A další údaje nám říkají, že tu je atmosféra bohatá na kyslík. Z toho vyplý-vá, že jde o planetu vhodnou ke kolonizaci. To je první zdroj zisku, který jsi přehlédl."

"A druhý?"

"Pokud se nemýlím ve svých odhadech," řekl počítač, "najde-me tu, myslím, odpověď na otázky spojené s Desdemonou. A ty víš stejně dobře jako já, že odměna pro toho, kdo vypátrá místo pobytu odpadlíků, je dostatečně vysoká, aby ti vydělala balík."

"Podle tebe tu jsou roboti z Desdemony?"

"Přesně tak."

"Proč si to myslíš?"

"Protože už delší dobu snímám horizont ve všech směrech a objevil jsem nejméně tři zástupce mechanického života, pohybující se nezávisle na sobě, a z toho, co jsem zjistil, soudím, že i nezávisle na lidském operátorovi."

Hellman přistoupil k nejbližšímu průzoru. Neviděl v něm nic jiného než plochou bezvýraznou prérii, která se táhla, kam oko dohlédlo. Žádný pohyb.

"Nic tam není," řekl počítač.

"Tvoje smysly nejsou dostatečně spolehlivé. Ujišť-ují tě, že tam jsou."

"Roboti, jo?"

"Odpovídají definici."

"A ty myslíš, že by mohli být z Desdemony?"

"Logicky vzato, mé tvrzení lze podložit velmi přesvědčivým argumentem. Pohřešují se snad ještě další inteligentní roboti?"

Hellman se zamyslel. "No, možná by to bylo místo ke kolonizaci a možná bysme tu mohli najít odpověď na to, co se stalo s Desdemonou."

"Té myšlence pořád věnuji pozornost."

"A vzduch tam venku se může dýchat?"

"Ano. Zatím jsem neobjevil ani žádná mikrobiologická rizika. Ta tam, pokud se rozhodneš jít ven, s největší pravdě-podobností zůstanou až po tobě."

"To není můj problém," řekl Hellman. Spokojeně si pobru-koval a převlékal se do oblečení, které mu připadalo nejvhodnější: khaki kalhoty, safari bunda, boty do pouště a pouzdro s laserovou pistolí. Řekl počítači: "Doufám, že dokážeš spravit všechno, co se nám tu rozmlátilo, že jo? Když to pomůže, klidně ti zapojím i tu tvou mechanickou ruku."

"Je velmi pravděpodobné, že najdu řešení," řekl počítač. "Ale i kdyby ne, nic nám nehrozí. Radiostanice funguje perfektně. Můžu teď hned odeslat subkanálem signál a někdo sem určitě pošle záchrannou loď."

"Zatím ne," řekl Hellman. "Nechci, aby tu někdo strkal rypák do mých výhradních práv."

"Jakých výhradních práv?"

"Práv toho, kdo objevil tuhle planetu a rozluštil všechny záhady kolem Desdemony. Jak to tak vidím, nejlepší bude, když radiostanici vůbec vypneš. Nepotřebujeme, aby si tu s ní hráli."

"Čekáš hosty?" zeptal se počítač.

"Hosty zrovna ne. Myslel jsem spíš na to, že teď půjdeme ven, trochu se tady porozhlédnout."

"Mně každý pohyb škodí!" řekl počítač zděšeně.

"Ty zůstaneš, kde jseš, to dá rozum. Budeme spolu v rádio-vém spojení. Budu ti posílat materiál k analýze."

"To znamená, že chceš jít ven a mluvit s těmi roboty?"

"Jo, to chci."

"Dovol, abych tě upozornil, že roboti z Desdemony s největší pravděpodobností porušili robotické zákony. S největší pravděpodobností jsou schopni ohrozit člověka, ať už záměrně, či z nedbalosti."

"To je stará science fiction," řekl Hellman. "Každý ví, že roboti lidem neubližují. Lidem ubližují zas jenom lidi."

Roboti se chovají racionálně."

"Myslím, že panuje úplně jiný konsensus kolem toho, co se stalo na Desdemoně."

"V dějinách robotiky se nevyskytnul ani jeden případ," řekl Hellman, "kdy by robot svévolně, s jasným záměrem zaútočil na člověka. To se nikdy nestalo."

"Teď by se to mohlo stát poprvé," řekl počítač.

"Dokážu se o sebe postarat," řekl Hellman.

Vzduch venku byl čistý a svěží. Nízká tráva pod nohama byla pružná, ale pevná. Voněla rozmarýnem a mate-řidouškou.

Hellman vzal do ruky vysílačku a zapnul ji. "Slyšíš mě?" zeptal se počítače.

"Slyším tě jasně a zřetelně," řekl počítač. "Potvrzuji příjem, přepínám."

"Seš nějak moc chytřej," řekl Hellman. "Rád bych věděl, co to bylo za podivína, co tě programoval."

"To je informace, kterou jistí zabezpečovací obvod. Insta-lovali ho speciálně do modelů mého typu."

"Dobře, tak ho odjisti."

"To jde jen manuálně. Musel bys to udělat sám."

"Až se vrátím," řekl Hellman. "Pořád máš ty stroje na radaru?"

"Nesnímám horizont radarem," řekl počítač. "Dva z nich se od tebe začaly vzdalovat. Jeden se pořád přibližuje."

"Kdy ho konečně uvidím?"

"Když vezmu v úvahu obě trajektorie a budu předpokládat, že ani jeden z vás nezmění směr nebo nenastanou jiné nepředvídané okolnosti, pak bych mohl tvými oblíbenými vágními slovy říci, že dost brzy."

Hellman šel pořád dál. Plán nebyla tak rovná, jak se mu zdálo, když si ji prohlížel průzorem. Klesala, stoupala a znovu klesala. Nad povrch se v dálce tu a tam zvedaly nízké pahorky. Možná to byly písečné duny. Hellman se začínal zadýchávat. Během letu vesměs vypouštěl předepsané aerobní cviky a teď byl trochu z formy. Všechno to plahočení nahoru a dolů, i když po mírných svazích, mu dávalo zabrat. Jak postupoval kupředu, slyšel čím dál zřetelněji tlumené brumlání motoru. To nakonec přehlušilo i jeho stále se zrychlující dech.

"Už ho slyším," řekl počítači.

"Dalo se to předpokládat. Moje receptory ho zachytily už dávno."

"Gratuluju. Ale kde je?"

"Tři nebo čtyři metry od tebe, vlevo."

"Proč ho nevidím?"

"Protože momentálně využívá úkryt, který mu poskytuje terénní nerovnost."

"Proč by to dělal?"

"Evidentně se chová v souladu s nějakým loveckým nebo průzkumnickým programem," řekl počítač.

"Ty mys-" Hellman se zarazil uprostřed slova. Zvuk moto-ru najednou ztichl.

"Co dělá teď?"

"Vypnul svůj hlavní motor. Teď přechází na tichý provoz a začíná čerpat energii z baterie."

Hellman sáhl do pouzdra pro laserovou pistoli. Poprvé v životě stál před problémem, jak touhle zbraní zabít stroj. Věděl, že uběhne pár zlomků vteřiny, než laser propálí kov. Že uběhne pár zlomků vteřiny, než se laserový paprsek dosta-ne k životně důležitým kabelům nebo k samotnému mikroprocesoru. Pokud by ten stroj skutečně byl agresivní, odhodlaný zaútočit, pak hrozilo, že se na Hellmana stačí vrhnout dřív, než ho laserová pistole zneškodní. Hellman měl jedinou šanci. Zasáhnout životně důležitý orgán první ranou.

"Kde mají roboti nějaké životně důležité orgány?" zeptal se Hellman počítače.

"To závisí na typu. Různé typy mají své životně důležité orgány v různých částech těla. Proto například zásah do hlavy nemusí být nutně účinný. V dané situaci by možná bylo nejvhodnější vyjednávání."

"Proč tady, sakra, mluvíme o životně důležitých orgánech, když je to jenom stroj?"

"Protože jeden z nás dvou má pocuchané nervy," řekl počítač.

Hellman se rozhlédl. Kolem něj byla spousta míst, kde by robot střední velikosti mohl najít úkryt. Hellman se zastavil. Rozhlížel se. Měl pocit, že to, co ho sleduje, se zastavilo taky. Šel dál, protože při chůzi nebyl tak nervózní. Nad prérií se rozhostilo podivné ticho. Hellmanovi to připadalo, jako by i tráva byla zvědavá, co se stane. Hledal něco, nějakou vyvý-šeninu nebo prohlubeň, kde by měl větší šanci se bránit.

Uviděl kámen, mohutný kámen, který se přimyká k nízké-mu žulovému hřebenu. Vynikající útočiště. Přidal do kroku.

Když doběhl mezi kameny, s úlevou si oddechl a ještě jednou se rozhlédl kolem sebe.

Robot stál dva kroky za ním. Hellman strnul. Nedokázal se pohnout.

Robot měl na sobě tolik přidavných zařízení, že bylo těžké určit, jaký má vlastně tvar. Základ tvořila podlouhlá

konstrukce na obdélníkovém rámu, sestavená tak, že se podo-bala erektoru. Uvnitř konstrukce byla pevná kovová schránka. Z ní vedla k jednotlivým částem stroje nepřehledná spleť kabelů. Hellman v první chvíli nepochopil, jestli se robot pohybuje pomocí kol, nebo nohou. Nakonec usoudil, že asi používá obojí. Celá ta úzká pojízdná klec byla mírně nakloněná kupředu. Jak se Hellman později dozvěděl, byl to typický postoj téhle skupiny robotů. Zdálo se, že robot má dvě operační centra, protože o něco výš, nad velkou ústřední schránkou, byla ještě jedna menší. Hellman později zjistil, že v ní je uložené hnací ústrojí. Dvě fotoelektrické oči se vysunuly na stopkách dál od těla a stočily se dolů, aby si Hellmana podrobně prohlédly. Trumpetám podobné uši se pohybovaly synchronně s očima. Stroj se nad Hellmanem tyčil do výšky tří metrů. Připomínal mu absurdně velký oživlý motocykl.

"Ahoj," řekl Hellman co nejpevnějším hlasem. "Jmenuju se Tom Hellman a přiletěl jsem z planety Země. Kdo seš ty?" Robot si ho nepřestával prohlížet. Působilo to dojmem, že sbírá informace, aby je použil jako podklad pro následné rozhodnutí o dalším postupu.

Nakonec řekl: "To tě nemusí zajímat. Co tady děláš?"

"Jsem tu jen tak, podívat se," řekl Hellman. "Támhle je má kosmická loď."

"Bude lepší, když se do ní vrátíš," řekl robot. "Tady bys měl co nevidět problémy. Jde po tobě smečka hyenoidů."

"Hyenoidů? Co to je?"

"Mrchožrouti. Sežerou všechno. I tebe, jestli jim dáš příležitost."

"Díky za radu," řekl Hellman. "Asi bude vážně lepší, když se vrátím. Těšilo mě."

Pak to uslyšel. Tiché funění zprava, pak ostrý pronikavý štěkot zleva.

"Pozdě," řekl robot.

Hellman se rozhlédl kolem sebe a uviděl první hyenoidy. Byly to stroje bez kapoty, necelý metr vysoké a zhruba metr dvacet dlouhé. Běhaly na šesti mechanických nohách. Mohly se pohybovat i na kolech, jenže kola teď měly vysunutá naho-ru, mimo provozní polohu. Blížily se k Hellmanovi, ale ne přímo. Slídily kolem asi tak, jak to kdysi dělaly hyeny, tu a tam se některý z nich odvážil trochu blíž a pak se zase ukryl za kamenem nebo za terénní vlnou. Hellman zatím napočítal čtyři. Kroužily kolem něj a pořád se přibližovaly.

"Žerou taky lidi?" zeptal se Hellman.

"Žerou všechno, jsou prostě takoví."

"Pomůžeš mi?"

Robot zaváhal. Ve fotoelektrických očích střídavě probleskovalo červené a zelené světlo. Hellman si teprve teď všiml, že robot má dlouhý kloubový ocas, kterým vrtí ze strany na stranu.

"No," řekl robot po chvíli, "mě lidi nezajímají. Nemám s nimi nic společného. Jsem lovec aut. Radši se postaráme každý sám o sebe."

"Prosím tě, pomoz mi. Dostán mě odsud." Hellman zapnul vysílačku a řekl svému palubnímu počítači: "Dokážeš se s tím strojem nějak domluvit?"

Z vysílačky se ozvalo zapraskání. Počítač lovcí aut něco signalizoval. Krátký elektrický impulz. Pak bylo na okamžik ticho a pak se znovu ozvalo praskání.

"Já nevím," pořád váhal lovec aut. "Tvůj provozovatel říká, že by tě nerad postrádal."

"Můj co? Aha. ty myslíš počítač." Hellman se už chystal dát robotovi lekci o tom, kdo je u něj v kosmické lodi pánem a kdo sluhou, ale pak si to rozmyslel. Potřeboval teď od toho stroje pomoc, a když robota těšilo pomyšlení, že je palubní počítač Hellmanovým šéfem, bylo to tak oukej, přinejmenším do chvíle, než se situace obrátí k lepšímu.

"Proč tě sem počítač vůbec posílal?" zeptal se robot. "Musel vědět, že to je nebezpečné."

"Je to moje práce," řekl Hellman. "Já počítači zkoumám terén. Jsem jeho prodloužená ruka, jestli víš, jak to myslím."

Robot všechno ještě jednou zvážil. Potom řekl: "Váš sy-stém se mi líbí."

Hyenoidi byli čím dál troufalejší. Kroužili teď kolem Hellmana už zcela otevřeně. Nízké stroje bez kapoty byly natřené zelenými, šedými a okrovými pruhy. Maskovací barvy. Bylo nepochopitelné, proč mají tak obrovské čelisti plné zubů z nerezavějící oceli. Kdo mohl sestavit robota, který si pro sebe čerpá energii z mrtvých těl?

Jeden hyenoid se vydal přímo k Hellmanovi. Měl široce rozevřené čelisti. Z nich mu odkapávala slizká zelená tekutina. Hellman zvedl před sebe laserovou pistoli. Snažil se najít v zaměřovači nějakou životně důležitou součástku. Napadlo ho, že jistě mají zdvojené funkce a řadu záložních systémů. Aspoň on by tak postupoval, kdyby vyráběl takového robota. U podobných modelů musíte počítat s opotřebením a poško-zením, které je sice nesrovnatelně menší než u jejich kořisti, ale rozhodně není zanedbatelné.

"Radši se posad' nahoru na mě," řekl lovec aut.

Hellman ostražitě ustoupil až k němu, vyšplhal se po mřížové konstrukci nahoru a tam se posadil obkročmo na strop klece.

"Drž se," řekl mu lovec aut a vykročil. Pomalu zrychloval. Klusal po prérii dlouhým, houpavě plavným krokem, kterému jeho šest nohou dodávalo poněkud neobvyklý, ale ne nepří-jemný ráz. Hellman se pevně držel. Nebál se rychlosti, ta nebyla větší než třicet kilometrů za hodinu, bál se toho, že spadne a zůstane sám se smečkou hyenoidů.

Hyenoidi jim byli pořád v patách. Dokonce se přibližovali, protože nerovný terén, plný roklí a kaňonů, dává menším jednoduchým strojům znatelnou výhodu. Jeden z nich se dostal tak blízko, že lovec aut už byl v dosahu jeho čelistí. V tom okamžiku se z lovce vysunulo dlouhé elastické chapa-dlo a přetáhlo hyenoida po zádech. Zbytek smečky na to zareagoval očividným zpomalením tempa. Zasažený hyenoid se rychle posbíral a běžel za nimi dál, i když v uctivé vzdá-lenosti od chapadla. Hellmanovi ta scéna připomněla obraz, který viděl v muzeu. Vlci se pokoušejí strhnout zraněného losa. Lovec aut ale naštěstí působil mnohem sebejistějším dojmem než los. Nezdálo se, že by měl z hyenoidů strach. Brzy přebrodili mělkou bahnitou říčku a ocitli se na rovné pláni s pevným povrchem. Tady si lovec aut přesunul kola do provozní polohy a přepnul motory na maximální výkon. Hyenoidi zůstali daleko vzadu a ztratili chuť

pokračovat v pronásledování. Když to lovec aut uviděl, zpomalil na úspornou cestovní rychlost.

"Pověz mi kdy," řekl Hellmanovi po chvíli.

"Jak to myslíš?"

"Pověz mi, kdy budeš chtít, abych tě vysadil."

"Seš blázen?" zděsil se Hellman. "Musíme být aspoň třicet kilometrů od mojí lodě."

"Tvoji lodě?"

Hellman si uvědomil, že řekl, co neměl, a že se s tím už nedá nic dělat. "Jo," přikývl. "Promiň, jestli jsem se nevyjádřil dost přesně, když jsme si spolu povídali. Věci se mají tak, že loď je moje a počítač pracuje pro mě."

Lovec aut přibrzdl. Zastavil se. Kolem dokola nebylo nic než rovná pláň, která se táhla od obzoru k obzoru.

"No to je zajímavý obrat," řekl lovec. "Takhle to funguje tam, odkud přicházíš?"

"No, více méně," řekl Hellman. "Podívej, udělal bys mi jednu velkou laskavost a vzal mě zpátky do lodě?"

"Ne. To nemůžu."

"Proč ne?"

"Už takhle budu pozdě na shromáždění."

"Shromáždění? To je tak důležité?"

"Je to kmenová záležitost. Pro lovce aut je to nejdůležitější den roku. Když je shromáždění, všechno ostatní musí stranou. Je mi líto. Mám nejvyšší čas."

"Tak mě vem s sebou."

"Na shromáždění?"

"Počkám někde venku. Nechci vás špehovat. Jenom se potřebuju někam vrtnout, než se najde někdo, kdo mě odveze zpátky k lodi."

Lovec aut se nad tím zamyslel. "Etika není moje silná stránka," řekl, "no ale, dejme tomu, viděl bych to takhle: kdybych tě tady nechal umřít, i když by mi nevznikly žádné větší potíže, kdybych pro tebe něco udělal, tak by se to dalo nazvat bezohledností, souhlasí to?"

"Naprosto přesně."

"Pro tyhle věci je lidská bytost neocenitelná. Já myslel jenom na to, že vydám energii navíc, když ti budu zachraňovat život. Říkal jsem si: co z toho budu mít? Vidíš, takhle začínáme uvažovat, když ztratíme kontakt s člověkem."

"To mě těší, že jsme vám užiteční," řekl Hellman.

"Ale je s vámi taky spousta potíží. Pořád se šťouráte v softwaru. Nemyslíš si, že je dost neurčitosti na subatomární úrovni a že není dobře dávat jí další prostor v makrosvětě?"

"Cože?" řekl Hellman.

"Nic nic, jenom si tak nahlas přemýšlím. Když jsi lovec aut, většinu času trávíš o samotě. Život kočovníka, rozumíš. Jsme samotáři. Lovíme auta. Je to naše obživa. Proto se nám říká lovci aut."

"Aha. Jakou lovíte značku?"

"Všechny. Jsme masožravci, svým způsobem. Jíme hlavně osobní auta. Jíme i nákladáky a polopásáky, ale ty se tady vyskytují dost vzácně. Říká se, že polopásáky jsou už na vymření. A to ještě můj otec, kdybys ho slyšel vyprávět, jak jich tu viděl celé kolony, co se táhly, kam oko dohlédlo."

"Jo, to už je pryč," řekl Hellman, jako kdyby se vcítil do nostalgické nálady lovce aut.

"Máš pravdu. Tedy, ne že by bylo těžké sehnat potravu, zvlášť teď, v létě. Dostal jsem pěkně tučného starého Stude-bakera, zrovna před dvěma dny. Pod sebou, tam, co sedíš, bys ještě našel v nádrži pár kousků jeho karburátoru a předních světel."

Hellman se podíval dolů pod sebe a mezi mřížemi skutečně zahlédl otevřenou kovovou nádrž a v ní kus karburátoru a přední světla, napůl ponořená v motorovém oleji.

"Pochoutka, co? Já vím, že nejíte železo, ale snad si to aspoň dokážeš představit."

"Jo, vypadá to chutně," řekl Hellman. "Zvlášť v tom oleji."

"Dvakrát použitý olej pro mazání čtyřdobých motorů. Žádná sláva. Trochu jsem si ho okořenil takovou rostlinou, co tady roste. Říkáme jí pálivá paprika."

"Jo, u nás něco podobného roste taky," řekl Hellman.

"A pak že je galaxie velká," řekl lovec aut. "Mimochodem, jmenuju se Wayne 1332A."

"Tom Hellman," řekl Hellman.

"Rád jsem tě poznal. Teď se dobře usad' a pevně se drž. Pojedeme spolu na shromáždění."

Lovec aut se znovu rozběhl, pak spustil kola zpátky do provozní polohy a uháněl dál rovnou plochou pustinou. Za chvíli ale zase zpomalil.

"Co se děje?" zeptal se Hellman.

"seš si jistý, že dělám správnou věc, když ti zachraňuju život?"

"Jsem si absolutně jistý," řekl Hellman. "O tom nemusíš pochybovat."

"Jenom jsem chtěl mít jistotu," řekl Wayne. "Koneckonců, nejlepší stejně bude, když nechám taky ostatní, aby rozhodli, co s tebou."

Wayne 1332A začal opět zvyšovat rychlost.

"Co myslíš tím co se mnou?"

"Zkrátka nevím, jestli nejseš problém, Tome. Ale to se uvidí. Nechám taky ostatní, aby rozhodli. A teď neruš, potřebuju se soustředit."

Krajina kolem nich se změnila. Pláň byla posetá obřími kameny. Lovec aut vynakládal veškerý svůj um na to, aby se jim vyhýbal, aniž by musel snižovat rychlost. Nechám taky ostatní, aby rozhodli. Ta věta se Hellmanovi nelíbila. Ani

trochu. Ale co se dalo dělat? Spoléhal na to, že s tím shromážděním robotů snad bude rozumná řeč.

Slunce pomalu zapadalo, když se vyřítili z kamenité pláně do oblasti nevysokých, ale příkrých skal. Jeli mezi nimi nahoru po nějaké vyšlapané stezce. Wayne se po ní hnul jako dobře vyladěný motokrosový speciál. Hellman se krčil v dešti hlíny, písku a kamení, které odlétávalo od kol, když lovec aut kličkoval, přibrzdňoval a znovu zrychloval cestou po příkrých svazích na úbočí pahorků. V jednom zvlášť ostrém stoupání robotovi začala prokluzovat kola. Musel je vysunout z provozní polohy a dál, až do konce stoupání, využívat jen svůj pseudopodický pohon. Hellmanovi nezbývalo než se v tomhle terénu opravdu pevně držet, protože Wayne teď rychle měnil směr, nakláněl se, otřásal, kýval sebou ze strany na stranu, a to vesměs všechno současně.

A pak najednou prudce zabrzdil.

Hellman vyhrkl: "Co je?"

"Koukni se támhle."

Hellman se zadíval tam, kam jeho pohled naváděla signalizace na jednom z přídavných zařízení lovce aut. Dole na úbočí, po hrbolaté, ale jinak solidní horské silnici důstojně popojížděl starý zaprášený Mercedes 300 SL.

"Není to krása?" řekl Wayne.

Hellmana vůbec netěšilo pomýšlení na to, jak se Wayne vrhá po příkrém skalnatém svahu dolů na ten velký majestátní automobil. Stačilo jednou jedinkrát uklouznout a kutáleli by se až k úpatí téhle hory. Lovec aut by se po takovém pádu asi dal dohromady. Hellman nicméně pochyboval, že by se totéž podařilo člověku.

"Sakra, je to jenom auto," řekl robotovi. "A my snad pospícháme na shromáždění, ne?"

"To auto je prvotřídní lahůdka, a že na něj ty nemáš chuť, ještě neznamená, že si nedám říct já."

"Najíme se až pak, při shromáždění."

"Pitomče, shromáždění je časem půstu. Proč myslíš, že teď sháním něco na zub?"

"Volám počítač!" zopakoval Hellman několikrát do vysílačky, kterou neztratil jen díky tomu, že ji měl řemínkem připevněnou k zápěstí.

"Je mimo dosah," řekl Wayne. "Uklidni se. Už jsem lovil auta v horších terénech, než je tenhle. Jenom se drž, bejby, jdeme na to!"

Rozjel se dolů ze svahu. Bylo zvláštní, že právě teď, v momentě, kdy vyřázeli vstříc obrovskému nebezpečí, si Hellman vzpomněl na Desdemonu. I když, koneckonců, možná to vůbec nebylo zvláštní.

Desdemona byl satelit na oběžné dráze Neptunu. Byla to malá, ponurá stanice pro pár set lidí z jedné, teď už zapomenuté náboženské sekty, která sem přišla, aby uchránila svou víru před zbytkem světa. Členové sekty s sebou přirozeně vzali roboty. Neměli jinou možnost. Bez robotů a pořádné dávky štěstí se na vnějších planetách nedá přežít. Sbírali xeum, rezidua kosmických paprsků. Následkem jistých topologických zvláštností časoprostorového kontinua se na Desdemoně vyskytovalo xeum v nesrovnatelně větším množství než kdekoli jinde ve sluneční soustavě. Bohužel, nijak zvlášť vydatný zdroj příjmů to nebyl. O xeum se zajímalo jen pár vědců pokoušejících se najít prvotní substanci jakožto základ pro vznik elementární částice.

Osazenstvo Desdemony tvořili vesměs nevraživí lidé, kteří udržovali minimální kontakt s vnějším světem. Ale i v jejich případě byla snaha o naprostou izolaci naivní a marná. Sektu rozkládalo vnitřní pnutí, sílily hlasy volající po reformách, po nových produktech a nových cestách. Pár obyvatel Desdemony se dokonce ukázalo i v Ganymedském světě radosti, v zábavním satelitu na oběžné dráze Jupiteru. Byla to ztraceně dlouhá cesta za trochou zábavy, ale podnikli ji. Snad věděli proč.

Rozpory na Desdemoně se prohlubovaly. A pak, jednoho dne, zachytily stanice na Zemi a dalších planetách podivně zmatený a rozkolísaný signál. Nikdo ho nedokázal rozluštit, ale zdálo se, že podává zprávu o nějaké katastrofě. Když na Desdemonu dorazil záchranný tým, našel satelit zcela opuštěný. Všechno tam působilo dojmem ukázněné, dobře organizované evakuace, během které byl veškerý použitelný materiál odborně demontován, zabalen a odvezen. Jediným náznakem toho, co se stalo, byl dopis, nedopsaný, zmuchlaný a odhozený do kouta, kde ho zřejmě přehlédli při generálním úklidu, který předcházela evakuaci. Kromě obecného tlachání o příbuzných a přátelích tam bylo napsáno tohle: "S našimi roboty jsou čím dál větší problémy. Vážně nevím, jak to budeme řešit. Starší říkají, že nebezpečí vzpoury nehrozí, ale někteří z nás pochybují, že ty nové programy, které našim robotům dovolují obcházet tři zákony robotiky, jsou moudré. Náš vůdce říká, že to bylo nezbytné, že jinak zabrzdíme jejich duchovní růst, ale já nejsem sám, kdo si myslí, že si koledujeme."

U toho slova dopis končil.

Všeobecně se soudilo, že roboti, zbavení zábran vytvořených robotickými zákony, nějak získali kontrolu nad stanicí a rozhodli se vzít kosmické lodě a osazenstvo Desdemony a odletět někam, kde by je zbytek lidstva neobtěžoval. Obejit zákony robotiky bylo teoreticky možné. Inteligentní stroje začínaly svůj život s neutrálním etickým potenciálem.

Morální imperativy a zábrany se jim až následně vkládaly do programů. Ne každý ale s tímhle způsobem programování souhlasil. Někteří lidé se více či méně odborně pokoušeli do programů zasáhnout, aby svým robotům zvýšili výkon.

Ale takové případy se vyskytovaly jen zřídka a byly okamžitě po odhalení tvrdě postihovány.

Pro toho, kdo vyřeší případ Desdemony, vypsal vysokou odměnu. A ještě větší odměna čekala toho, kdo vypátrá současné místo pobytu inteligentních strojů z Desdemony a jejich majitelů, lidí dříve pobývajících na téhle stanici. Až na jeden nebo dva falešné popluchy se ale zatím o ty peníze nikdo nepřihlásil. Zatím.

Hellman teď věděl takřka stoprocentně, že roboti z Desdemony přiletěli sem, ať už se tahle planeta jmenovala, jak chtěla. Potenciálně byl bohatcem. Jediná potíž spočívala v tom, že se právě ze všech sil držel konstrukce robota, který uháněl dolů po svahu, aby zaútočil na Mercedes 300 SL.

Lovec aut se smýkal a klouzal po kamenité půdě, kola se otáčela ďábelskou rychlostí, nohy kmitaly jako o závod. Mercedes zaregistroval útok až v poslední chvíli a okamžitě přidal plyn. Lovec aut vyrval jenom kus nárazníku.

Nešťastný automobil se mu prudkou akcelerací stačil vytrhnout. Změnil směr, sjel ze silnice a s hlasitým chrčením zdvojeného karburátoru ujížděl po svahu dolů. Lovec aut se hnál za ním, a když ho dostihl, skočil na zadní část karosérie. Motory obou strojů zběsile řvaly. Lovec aut se dostal na kufr Mercedesu, trhal a rozřezával kapotu. Snažil se proniknout svými dlouhými vysunovatelnými rukama dolů pod auto, k zadní nápravě, aby svou plechovou kořist zchromil. Ale Mercedes měl kapotu na bocích pancéřovanou a jeho životně důležité orgány chránila síť z ocelových drátů. Klakson divoce troubil a z modifikovaných ventilů plicního dmychadla se valil šedomodrý dým. Lovec aut vypouštěním plynu zastavil svou mechanickou rukou, kterou seškrtil a zdeformoval hlavní ventil. Výsuvným chapadlem s kyji podobnou ocelovou pěstí na konci bušil do bočního okna a probíjel si cestu k volant. Lovec a kořist sebou smýkali po úbočí hory. Ve snaze získat převahu nad svým protivníkem oba stroje podnikaly ty nejšilenější manévry. Už dávno by se převrátily nebýt toho, že lovec aut měl ve svém programovém vybavení mimořádný smysl pro rovnováhu. Kvilení a praskání, vytí a rachocení se impozantně rozléhalo po skalnatých úbočích. Hellman z posledních sil odolával prudkým nárazům a změnám směru. Už ani nedoufal, že se robota udrží. A vtom, najednou, všechno skončilo. Wayne svým chapadlem našel někde hluboko v útrobách Mercedesu jeho centrální procesorovou jednotku. Následovalo škubnutí, první, druhé, na třetí pokus chapadlo vyvrvalo svazek kabelů. Mercedes ještě jednou hlasitě záupěl, už nebojoval, zpomalil, nakonec zůstal stát. Výstražná světla na palubní desce zmateně blikala, potom zhasla. Mercedes byl mrtvý.

Hellman překvapil sám sebe, když dokázal po tom všem ještě ve zdraví slézt na pevnou zem. Ležel a odpočíval, zatímco Wayne rozmontovával, třídil a zpracovával jednotlivé části uloveného robota. Vybrané kousky lovec schovával do nákladového prostoru pod svou CPJ. Při pohledu na něj si Hellman uvědomil, že začíná mít hlad.

"Pro mě by tady něco k jídlu asi nebylo, co?" zeptal se, když viděl Wayna, jak se labužnický zahryzává do předních světél.

"Ne, tady ne," řekl Wayne. "Ale počkej na shromáždění, tam už to nějak vyřešíme."

"Nejím železo, to víš," řekl Hellman. "Ani plasty."

"Vím, že lidi mají zvláštní nároky na výživu," odpověděl lovec aut. Jednu po druhé plival matky, které mu uvízly v zubech. "No, bylo to vynikající. Škoda, že vy lidi nemáte ponětí, jak chutná přední světlo. No nic, teď polez honem nahoru. Máme zpoždění."

"Ne mou vinou," zamručel si pro sebe Hellman a vyšplhal se zpátky na robota.

Po další hodině cesty jim konečně zůstala za zády kamenitá pustina. Projížděli teď travnatou, mírně zvlněnou krajinou. Vpravo viděli řeku, vlevo nízké, zelení porostlé pahorky. Hellman ani tady nezahlédl jediného živého tvora nebo aspoň náznak toho, že by se tu živi tvorové, včetně člověka, vůbec vyskytovali. Obklopovala je samá zelená svěží vegetace. Většinou stromy a tráva. Nic k jídlu. Hellmanovi nezbývalo než doufat, že se něco najde, až dorazí na místo shromáždění.

Vpředu, daleko před nimi, v údolí mezi dvěma horami, se paprsky zapadajícího slunce odrážely od velké kovové plochy.

"Co je tam?" zeptal se Hellman.

"Rotunda," řekl Wayne. "Ale pro nás to je Velká shromáždovací dvorana. Podívej. Už tam jsou."

Rotunda byla kruhová, jednopatrová, vzdušná stavba, podepřená sloupovím. Kolem ní byl krásný park s vysokými stromy a okrasnými keři. V něm se promenovalo asi dvacet strojů. Hellman slyšel, jak jim vrčí motory, mnohem dřív, než začal rozeznávat obsah jejich rozhovorů. Za rotundou byla ohrada, ve které postávalo několik mechanických kreatur, jaké Hellman nikdy předtím neviděl. Tyčily se do výšky značně přesahující výšku lovců aut a vypadaly, jako by někdo chtěl jejich prostřednictvím ztvárnit plechového brontosaura. Blízko ohrady pak stálo ještě pár dalších, neznámému účelu sloužících staveb.

Když se Wayne přiblížil, lovcům aut si všimli, že má na zádech Hellmana, a ztichli. Wayne vypnul hlavní motor a setrvačností dojel až k nim.

"Nazdar, Jeffe," řekl. "Hele, Bili a Skeeter, ahoj."

"Ahoj, Wayne," odpovídali mu.

"Počítám, že teď už můžeš dolů," řekl Wayne Hellmanovi.

Hellman sešplhal dolů. Bylo příjemné cítit zase pod nohama pevnou zem, i když mu příjemný pocit kazila výšková převaha lovců aut kolem něj.

"Co to máš, Wayne?" zeptal se jeden z nich.

"Vidiš sám," řekl Wayne. "Člověka."

"No jo," přisvědčil stroj, kterému říkali Jeff. "Ty potvůrky jsem tu neviděl, no, celou věčnost."

"Jo, začínají být vzácní," souhlasil Wayne. "Je tady něco k pití?"

Jeden z lovců aut ukázal extenzorem na stopadesátilitrový barel postavený stranou, ve stínu stromů. "Ochutnej tohle. To nám Lester poslal svou domácí výrobu."

"Lester tu není?"

"Bohužel ne. Chytil to svinstvo, co žere kabely. Chudák. Zmrzačilo ho to pěkně."

Wayne dokráčel až k barelu. Z přední nádrže vysunul trubici a zastrčil ji dovnitř. Ostatní mlčky sledovali, jak uvnitř barelu klesá hladina.

"Hej! Wayne! Koukej tam nechat něco pro nás!"

Wayne konečně vytáhl trubici ven z barelu. "Jo!" zakřičel. "To je síla."

"Dvě stě procent. A ještě tam dal skořici. Hele, co člověk? Nedá si taky?"

"Ani náhodou," řekl Hellman. Lovci aut se očividně bavili.

"Prosím tě, kdes ho sebral, Wayne?"

"Venku na prérii," řekl Wayne. "Jeho majitel tam je v kosmické lodi."

"Proč nepřišel s tebou?"

"To přesně nevím. Asi není mobilní."

"Co s ním budeš dělat?"

"Nechám to na rozhodnutí rady," řekl Wayne.

"Takže on mluví?" zeptal se ten, kterému říkali Skeeter.

"Jistě, že mluvím," řekl Hellman.

Právě se chystal toho křupana nějak usadit, když vtom zpozoroval uvnitř rotundy pohyb. Vyšli odtud ven dva roboti. Trubky a mříže v dolní části konstrukce měli natřené modře, horní část byla červená, sem tam ozdobená prapodivnými černými symboly. Hellman okamžitě pochopil, že tihle dva tu zastávají něco jako úřad.

"Posílá nás náčelník," řekl jeden z nich Waynovi. "Slyšel, že máš v táboře člověka."

"Novinky se tu šířej rychle, co?" řekl Wayne.

"Wayne, ty dobře víš, že to je proti předpisům."

Wayne zakroutil plechovou hlavou. "Není to zvykem, ale nikdy jsem neslyšel, že by to bylo proti předpisům."

"Je to proti předpisům. Teď ho musíme vzít do vyšetřovací vazby."

"Klidně," řekl Wayne.

"Pojď s námi, člověče," řekl jeden z úředníků.

Byla by hloupost udělat něco jiného než poslechnout. Hellman věděl, že se robotům nevyrovná silou ani rychlostí.

Spoléhal na svůj zdravý rozum a důvtip. Ale ten tu nemusel být nic platný.

Znervózňovalo ho, jak s ním roboti zacházejí, jak se chová-jí k lidské bytosti. Co se tady stalo? Jsou na téhle planetě vůbec lidi? Nebo je roboti všechny povraždili?

Jedna ze staveb za ohradou zřejmě sloužila lovcům aut jako vězení. Měla pevné zdi. Měla dveře, které měly zámek. První z dvojice červenomodrých úředníků nebo strážných nebo čeho zámek odemkl a pak Hellmanovi otevřel dveře.

"Jak dlouho mě tu chcete držet?" zeptal se Hellman.

"Budeš informován o rozhodnutí rady." Dveře za Hellma-nem se zavřely.

Byl uvnitř prostorné místnosti, která měla stěny z pozinko-vaného plechu. Nahoře pod stropem byla okna. Nezasklená. V místnosti nebyl nábytek. Roboti evidentně nepoužívali křesla, ani postele. Všehovšudy tam stálo jen pár nízkých kovových stolků. Hellman se rozhlížel kolem sebe. Když oči přivykly šeru, uviděl v jednom koutě matná blikající světla. Sel se na ně podívat.

V koutě byl robot. Byl o něco menší než člověk, měřil sotva metr a půl. A byl podivně hubený, křehký. Měl výraznou, pečlivě modelovanou lebku, vyrobenou z nějakého leštěného kovu, a obvyklé humanoidní ruce a nohy. Mlčky se na Hellmana díval soustředěným, poněkud nepříjemným pohledem.

"Ahoj," řekl Hellman. "Jsem Tom Hellman. Kdo seš ty?"

Robot neodpověděl.

"Neumíš mluvit?" zeptal se Hellman. "Nemluvíš anglicky?"

Zase žádná odpověď. Robot ho pořád soustředěně sledoval jedním červeným a jedním zeleným okem.

"Fajn," řekl Hellman. "Ke všemu je tady se mnou imbecil."

Když to říkal, všiml si, že robot něco čmárá dlouhým hubeným prstem na hliněnou podlahu. Přečetl si to: 'Stěny mají uši'.

Podíval se na robota. Ten významně zablikal oběma očima.

"Co teď bude?" šeptal Hellman přiskrceným hlasem.

Robot napsal do hlíny: 'Brzy uvidíme'.

Dál už s Hellmanem nechtěl komunikovat. Hellman odešel do protějšího rohu místnosti a tam si lehl na zem. Měl čím dál větší hlad. V duchu se ptal, jestli mu dají něco jíst. Přesněji řečeno, jestli mu dají něco jedlého. Venku se stmívalo.

Hellman za chvíli začal podřimovat. Nakonec usnul lehkým, neklidným, často přerušovaným spánkem. Zdálo se mu o nestvůrných přízracích, které sestupovaly z noční oblohy. Snažil se jim vysvětlit, že mu nesmějí dávat vinu, ale nevzpomínal si, za co.

Probudil ho zvuk otevírajících se dveří. V první chvíli si myslel, že mu přišli oznámit rozhodnutí rady, ale místo toho mu přinesli jídlo. Ovoce a ořechy. Neznal tenhle druh ovoce ani ořechů, ale rozhodně nemohl říct, že by to mělo špatnou chuť. Kromě jídla mu přinesli taky vodu. Přinesli ji v pečlivě vyčištěných litrových plechovkách od oleje. Až později se Hellman dozvěděl, že v plechovkách nezůstala po oleji ani stopa hlavně proto, že v nich žádný olej nikdy nebyl, i když měly na stěnách slovo 'olej' vyražené. Ale i kdyby to věděl, tehdy by tomu stejně nerozuměl, nechápal by, co tím lovci aut chtějí naznačit. Neměl tušení o jejich sklonech k obřadnosti a k využití symbolické hodnoty obsažené v předmětech denní spotřeby.

Dva roboti, co přinesli vodu a jídlo, neodpovídali na žádné otázky. Beze slova čekali, až se Hellman nají. Skoro to vypa-dalo, že ho nesledují ani tak z povinnosti, jako spíš ze zvěda-vosti. Hellman to sice registroval, ale nepřemýšlel o tom. Měl příliš velký hlad. Když dojedl, roboti vzali mísy z pocí-novaného ocelového plechu, ve kterých přinesli ovoce a ořechy, a šli pryč. V místnosti mu nechali jenom dvě plechovky s vodou.

Čas ubíhal. Hellman neměl hodinky a nemohl se ani spojit vysílačkou s palubním počítačem, aby zjistil, kolik je. Ovšem to nic neměnilo na faktu, že čas ubíhá. Hellmana čím dál víc rozčiloval jeho spoluvězeň, který seděl v koutě, jako by byl postižený katalepsií.

Nakonec to Hellman už nevydržel. Nuda v člověku živí agresivitu. Hellman vstal, přešel přes celou místnost a zavrčel na robota: "Řekni něco."

Robot otevřel nejdřív červené a pak i zelené oko a podíval se na Hellmana. Pomalu zakroutil hlavou, což zjevně zname-nalo ne.

"Máš strach, že nás můžou slyšet?"

Robot přikývl.

"Co na tom záleží, sakra, jestli nás budou slyšet nebo ne?"

Robot nervózně rozhodl rukama. Hellman si to vyložil jako: 'Ty nic nechápeš'.

"Já nic nechápu, jo?" zeptal se.

Robot znovu přikývl.

"Nic nechápu, protože mi nikdo nic neřekne."

Robot pokrčil rameny. Univerzální gesto, které vždycky a všude znamenalo: 'S tím se dá těžko něco dělat'.

"Já ti povím, co se dá dělat," řekl Hellman tichým hlasem, napjatým z potlačovaného vzteku. "Slyšíš?"

Robot kývl.

"Když okamžitě nezačneš mluvit, vyrazím ti oko. To zele-ný. Pak se tě zeptám ještě jednou. A jestli budeš mlčet, vyra-zím ti to červený. Tak co?"

Robot na něj udiveně zíral. Hellman si teprve teď všiml, že nemá typickou nehybnou tvář, vyrobenou z jednoho kusu železa. Tvář se skládala z velkého množství malých ploch, ne větších než tři krát tři centimetry a schopných koordinovaně se pohybovat. Byla určená k tomu, aby sdělovala myšlenky, pocity a nálady svého nositele. Teď se v ní přirozeně odrážel strach, bezradnost a rozhořčení, to všechno přímo úměrné tomu, jak Hellmanova tvář dostávala čím dál tím zlostnější, zamračenější výraz.

"Nemá smysl hned sahat k násilí," řekl robot.

"Fajn. Ale taky nemá smysl pořád mlčet, ne?"

"Kdoví," řekl robot. "Myslel jsem, že bude lepší, když spolu nebudeme mluvit, aby nás lovci aut nepodezírali z něja-kého spiknutí."

"Proč by nás podezírali?"

"Musíš to vědět stejně dobře jako já. Tahle planeta se sice jmenuje Nový začátek, ale chodí to na ní tak, jak to na ní chodí. A lovci aut jsou, jestli to nevíš, hodně podezřívavé osoby."

"Nejsou to osoby," řekl Hellman. "Jsou to roboti."

"Inteligentní stroj má, pokud vím, stejná práva jako jiné rozumné bytosti. Takže je nekorektní používat termíny 'robot' a 'člověk'. Je to hloupé a rasistické, takhle mluvit."

"Dobře," řekl Hellman. "Budu se vyjadřovat korektně. Říkáš, že jsou to podezřívavé osoby?"

"Mají to v programech, ne? Separovali se od společnosti a jejího vývoje. A izolované skupiny zpravidla inklinují ke xenofobii."

"Znáš spoustu zatraceně učených slov," řekl Hellman.

"To bych měl. Jsem knihovník."

"Vážně? Lovci aut chodí do knihovny?"

"Nedělám knihovníka tady," řekl robot. Pak se tiše zasmál. "Nepatřím k tomuhle kmenu. Pracuju v ústřední knihovně v Robotsvillu."

"Robotsville? To je město?"

"Největší město na Novém začátku. Tys o něm ještě nesly-šel?"

"Nejsem odsud," řekl Hellman. "Jsem z planety Země."

"Jsi z jiné planety?" Robot zpozorněl. "Jak seš k nám dostal?"

"Normálně. Kosmickou lodí."

"Uhuu," vypravil ze sebe robot.

"Prosím?"

"'Uhuu' je teď v Robotsvillu strašně módní výraz. V podstatě znamená něco jako 'tím se otevírá spousta možností'."

"Ale jak to 'uhuu' souvisí se mnou?" zeptal se Hellman.

"Už teď se na Novém začátku mění plno věcí. A tvoje přistání může mít nevypočitatelné důsledky."

"O čem to mluvíš? Co se mění?"

V tu chvíli v zámku zarachotil klíc.

"Obávám se, že už nebudu mít čas ti to vyprávět," řekl robot. "Bůhví, co s námi tihle barbaři udělají. Aspoň se představím. Jmenuju se Jorge." Dal si záležet na španělské výslovnosti toho jména. Chor-che.

"Jorge? Jako Jorge Luis Borges?" zeptal se Hellman, vcelku sečtělý muž, pokud šlo o krátké až velmi krátké povídky.

"Ano. To je svatý patron všech knihovníků."

Dveře se otevřely. Dovnitř nemotorně přidupali dva lovci aut. Mezi čtyřmi stěnami působili těžkopádným, nejistým dojmem. Impozantní zjev, který venku na prérii budil respekt, uvnitř místnosti ztrácel kouzlo.

"Pojď s námi," řekl Hellmanovi jeden z nich. "Jednali o tobě v radě a teď s tebou chtějí mluvit."

"A co můj kámoš Jorge?"

"Přijde na řadu, až bude jeho čas."

"Dávej si pozor na to, co řekneš," radil Hellmanovi knihovník. "Lovci aut nesnášejí... vytáčky."

Pauza, kterou knihovník udělal před posledním slovem, byla dost dlouhá, aby Hellman pochopil, že tu je něco, o čem by před lovci aut neměl mluvit. Byl by klidnější, kdyby věděl, co to je. Ale roboti už se dali do pohybu a Hellman musel pospíchat, aby neskončil pod jejich železnými nohami.

Přivedli ho před shromáždění. To se konalo na obrovské kruhové, nahrubo obroušené kamenné desce, umístěné při-bližně metr nad zemí. Nahoru na plochu vedly rampy z nave-zené a udusané hlíny. Shromáždění už bylo v plném proudu. Kamenný kruh se podobal parkovišti, kde stojí, popojíždějí a přecházejí oživlé obří motocykly. Uprostřed kruhu byla krychle s rampovým příjezdem. Na ní stálo pět lovců, kteří Hellmanovi připomínali předsednictvo

parlamentu nebo něco podobného. Rozhodně vypadali jako politici.

Dva strážní Hellmana zavedli po spirálovém nájezdu na vysoký kamenný kvádr, takže teď stál zhruba na úrovni očí pěti nejřednějších lovců aut.

I kdyby se tahle pětice vmísila mezi ostatní, nebylo by možné je v davu přehlédnout. Byli o něco větší a naleštěnější a měli na sobě mnohem víc ozdob, včetně chromování. Každému z nich visel na krku náhrdelník se třpytivými předměty, ve kterých Hellman po chvíli přemýšlení poznal symboly výrobců, umístěvané na kapotě u starých pozemských aut. Stejně snadné pak bylo uhadnout, kdo z pěti předních lovců je náčelník. Stál nahoře na krychli, přesně uprostřed, na vyvýšeném podstavci. Byl ještě vyšší a mohutnější než jeho čtyři přísedící a měl na sobě tmavě modrý nátěr se stříbrnými akcenty.

Modrostříbrný soudce řekl: "Jsem Autožrout. Předsedám radě starších kmene Lovců aut. Tohle jsou moji přísedící. Proč jsi k nám přišel, Tome Hellmane? Už víme, že jsi tu přistál v kosmické lodi. Proč jsi přistál na Novém začátku?"

"Byl to omyl," řekl Hellman. "Měl jsem poruchu."

"To není přijatelná odpověď. Když se v něčem angažují lidé, probíhá to bez chyb."

"Možná, že lidi neznáte dost dobře," řekl Hellman. "Byl to prostě omyl. Jestli mi nevěříte, zeptejte se mého palubního počítače."

"Jeden z našich stopařů se pokusil s ním promluvit," řekl Autožrout. "Palubní počítač mu odpověděl, že nemá správný vstupní kód. Nevysvětlil mu, co to znamená."

"Vstupní kód je kombinace devíti čísel. Používá se k ochra-ně před neoprávněným vniknutím do paměťových databází počítače."

"To nemůže ten počítač použít vlastní rozum?" zeptal se Autožrout.

"V podstatě může, částečně," řekl Hellman. "Jde o to, že na Zemi všechno funguje podle jiných pravidel než u vás."

Roboti si mezi sebou začali něco šeptat. Nakonec Autožrout řekl: "Je to už mnoho let, co jsme naposledy viděli v těchto končinách člověka. Tahle část planety patří nám, lovcům aut. My nevstupujeme na území lidí a očekáváme, že vy nebudete vstu-povat na naše území. Tak to platilo od nepaměti, od chvíle, kdy velký Výrobce odlišil druhy inteligentních bytostí a řekl jim, aby se rozvíjely a multiplikovaly v duchu základního programu. Někteří z nás tě chtěli zabít. Tebe i toho druhého vetřelce, toho knihovníka, co si říká Jorge. Směšné jméno. Tahle jména si dávají v Robotsvillu, kde si myslí, že jsou něco víc než ostatní. Ale my, rada starších, my jsme rozhodli, že vás ušetříme. Tak nám to káže nejsvětější Kompakt. Vyhnout se zbytečným a nezákonným destrukcím. Jsi volný, Hellmane. Ty i Jorge. Radím ti, ays opustil naše území do západu slunce. Jinak se staneš potravou hyenoidů."

"A jak bych to podle vás měl udělat? Do večera k lodi pěšky nedojdu."

"Protože tě sem přinesl Wayne 1332A," řekl Autožrout, "odnese tě zase zpátky. Je to tak, Wayne?"

Shromážděním otřásl dunivý rachot zpětných zážehů v motorech lovců aut. Hellmanovi chvíli trvalo, než pochopil, že to je smích.

"Promiň, Wayne," řekl Hellman, když spolu s Jorgem šplhali na záda lovce aut.

"Co bych ti, sakra, promíjel," řekl Wayne. "Beztak bych se nudil, kdybych tady celou dobu trčel. Pro mě to je aspoň změna. Lovci aut jediné prospěje, když musí občas přepnout na režim pro výjimečnou situaci, jako je tahle. Jinak se tady na prérii vlastně žije pořád stejně. Tak, jak se tu žilo vždycky."

Hellman se od Waynea dozvěděl, že hory na severozápadě a Betonová prerie byly, co paměť sahá, územím lovců aut. Do toho se vložil Jorge a řekl, že to je lež, nebo přinejmenším nepravda, že v tomhle kraji lovci aut jsou maximálně sto let. Wayne řekl, že se nechce hádat, nicméně si neodpustil poznámku, že roboti z města houby vědí o životě na prerii. Při povídání o robotech z města Hellman zbystřil pozornost.

"Jsou u vás ve městě taky lidi?" zeptal se Jorgeho.

"Už jednou jsem ti říkal, že my všichni jsme lidi."

"Dobře, chci říct lidi, jako jsem já. Lidi z masa a krve. Chápeš, jak to myslím?"

"Jestli myslíš přírodní lidské bytosti, tak ty v Robotsvillu nejsou. Nestýkáme se s nimi. Je to pro obě strany lepší. Nějak se spolu špatně snášíme. Dokonce, když jsme se pokoušeli vyrábět androidy z masa a krve, přesněji řečeno roboty s protoplazmovým tělem, nefungovalo ani to. Výsledek byl krajně neestetický."

"Nevěřil bych, že estetika je v tomhle případě to hlavní," řekl Hellman.

"Naopak," odporoval mu Jorge, "estetika se vždycky stane tím hlavním. Hned, jakmile vyřešíš problémy s údržbou, opravami a výměnami součástek."

"Jo, asi jo," řekl Hellman. "Víš, jak se tví lidi dostali na tuhle planetu?"

"Samozřejmě. Byla to vůle našeho pána, velkého Výrobce. To on odlišil druhy a dal každému z nich část země a zboží."

"Kdy to bylo?" zeptal se Hellman.

"Dávno. Před počátkem času."

Jorge Hellmanovi začal objasňovat Historii stvoření, kterou znaly a v různých obměnách a verzích přijímaly za svou prakticky všechny druhy inteligentních bytostí na plane-tě Nový začátek. Vyprávěl o tom, jak velký Výrobce, trojje-diná bytost složená z masa, kovu a Ducha svatého, stvořila rasy. Jak s nechuťí sledovala, že se jednotlivé národy mezi sebou sváří a bojují v nekonečných válkách. Jak definitivně rozhodla, že to je špatné. Velký Výrobce zkoušel uskutečnit různé projekty všenápravy světa. Zkoušel přenechat veškerou zodpovědnost za svět člověku. A zklamal se v něm. Zkoušel odevzdat vládu nad světem inteligentním strojům. A zklamal se i v nich. Nakonec rozhodl, že svět rozdělí všem stejným dílem. "Každý z vás teď bude mít své místo," řekl velký Výrobce. "Běžte a shromážďujte informace."

A tak inteligentní bytosti zalidnily planetu Nový začátek a každý jednotlivý druh si zvolil svůj osud a své poslání.

Člověk vyhledával místa, kde mohl pěstovat rostliny. Roboti se rozdělili do několika různých skupin. Jednou takovou

skupinou byli lovci aut. Ti nechtěli žít ve městech. Nesouhlasili s tím, že robot má vidět smysl života v rozvíjení techno-logie. Tvrdili, že život dává smysl sám o sobě. Byla to doba utváření modalit. Lovci aut přirozeným výběrem dospěli ke konstrukci, která jim umožňovala, aby byli rychlí, odolní a vytrvalí. Programovali se tak, aby měli rádi život v pustině. A velký Výrobce jim seslal stáda automobilů, přímých potomků aut ze Země. Tupých agresivních zvířat, která nebylo hříchem zabít. Lovci měli nainstalovaný program, díky kterému pro ně vnitřnosti aut byly pochoutkou. Vytvořili si vlastní etiku, zformovanou stejně účelovým způsobem jako v případě ostatních druhů. Ze starých, lidmi vyrobených modelů si vyrobili sami sebe, protože inteligence mimo jiné znamená schopnost vybrat si své naprogramování. Nežili špatný život, i když to v očích městských robotů byla slepá ulička strojové evoluce. Život kočovníka měl svoje kouzlo, ale měl i svoje limity.

"Víš," řekl Jorge, když se trmáceli po prérii na Waynových zádech, "někteří z nás věří, že život je umění, kterému je třeba se učit. Hledáme svou cestu. Pro nás je smyslem života hledání."

Wayna tyhle řeči nudily. Knihovník podle něj byl blázen. Co by mohlo být lepšího, než se toulat krajem a lovit? A že lov je nemorální? Proč by bylo nemorální zabít bytosti, co nemají dost rozumu, aby vůbec pochopily, že umírají? Koneckonců, jejich ubohé programové vybavení jim ani neumožňuje cítit bolest.

Právě projížděli úzkou dlouhou soutěskou mezi dvěma vysokými skalami. Wayne se najednou zastavil a vysunul antény. Ostražitě je natáčel do různých směrů. Někáký přístroj někde v jeho útrokách začal tiše, naléhavě tikat.

"Co je?" zeptal se Hellman.

"Máme problém," řekl Wayne. Rychle se otočil a vyrazil zpátky na kraj soutěsky. Ale nedojel tam. Po necelých padesáti metrech prudce zabrzdil.

"Zas něco?" ptal se Hellman.

"Jsou vepředu i vzadu."

"Kdo je vepředu i vzadu? Hyenoidi?"

"Těch bych se nebál," řekl Wayne. "Kdepak, tohle je horší."

"Co je to?" zeptal se Jorge.

"Myslím, že tlupa Deltoidů."

"Co by tu dělali?" řekl Jorge. "Deltoidi jsou přece na jihu, v Mechaniksvillu a Gasketoonu."

"Vím já, co tu dělají?" řekl Wayne. "Běž se jich zeptat. Jsou tady všude kolem."

Destičky v Jorgeho tváři se zformovaly do zděšeného výrazu. "Ať nás před nimi chrání velký Výrobce."

"Řeknete mi konečně, co jsou zač?" ptal se Hellman. "Proč se jich tak bojíte?"

"Deltoidi nejsou jako my ostatní," řekl Wayne.

"Nejsou to roboti?"

"Ale jo, jsou to roboti. Ale když je velký Výrobce projektoval, asi neměl svůj den. A nebo to byl jeho záměr, to, co udělal. To aspoň tvrdí Deltoidská církev Černé hvězdy."

"Co udělal velký Výrobce?"

"Naučil je milovat zabíjení," odpověděl místo Wayne Jorge.

"Pevně se držte," řekl Wayne. "Musíme nahoru na ty skály."

"Ty se tam vyškrábeš?" zeptal se Hellman.

"To uvidíme," řekl Wayne.

"Proč se jich bojíš? Přece taky umíš zabít," řekl Hellman.

"Lovit. Ne zabít. Vraždění nevadí jenom Deltoidům."

Lovec aut rychle vyrazil po strmé skalní stěně vzhůru. Pár vteřin poté se dole v soutěsce objevily první mohutné, masko-vacími barvami natřené stroje. Zůstaly stát v hloučku a dívaly se na ně.

Wayne se třikrát pokoušel dostat nahoru, ale vždycky mu přestaly táhnout motory, skoro na stejném místě, zhruba třetínu cesty před vrcholem stoupání. Jen díky dvěma řadám dlouhých pevných nohou a své neuvěřitelné schopnosti udržet rovnováhu se lovec aut nepřevrátil, když klouzali po strmé skále zpátky dolů. Wayne čekal, že právě teď Deltoidi zaútočí. Když viděl, že se vůbec do útoku nehnou, neuměl si to v první chvíli vysvětlit. Až později, to už byli v bezpečí v Poictesme, si náhlou mírumilovností Deltoidů uměli vysvětlit velice snadno.

Ale to bylo až později. Teď byli v zoufalé situaci a Wayne se nad úpatím svahu prudce otočil. Chtěl zkusit štěstí, překvapit Deltoidy čelním útokem. Byl sám. Hellman a Jorge mu nebyli k ničemu. Všechno záviselo na něm. Ale jen pár zlomků vteřiny. Pak si uvědomil, že se mu skála hroustí pod nohama. Deltoidi právě startovali motory, aby unikli z pasti. Ale už bylo pozdě. Dno soutěsky se pod nimi začalo propadat. Hellman a Jorge byli v tom okamžiku bezmocní, nezbyvalo jim než se pevně držet Wayne. Ten ještě přidával plyn, doufal, že dojede na pevnou půdu. Marně. Poslední, čeho si Hellman v dešti kamenů, písku a hlíny stačil všimnout, bylo to, že se úpatí skály i s nimi řítí někam dolů.

Probudil ho budík.

Budík?

Hellman otevřel oči. Ležel v krásné velké posteli pod nadýchanou růžovomodrou přikrývkou. Hlavu měl podloženou hned několika polštáři. Vedle něj, na nočním stolku, byl budík. Zvonil.

Hellman ho vypnul.

"Cítíš se dobře?" zeptal se příjemný hlas.

Hellman se rozhlédl. Vpravo, v obrovitém křesle, seděla žena. Mladá žena. Hezká mladá žena. Byla oblečená do elegantních volných žlutooranžových domácích šatů. Měla kadeřavé blond vlasy a šedé oči. Sledovala Hellmana pozorným klidným pohledem.

"Jo, je mi dobře," řekl Hellman. "Ale kdo jsi ty?"

"Jsem Lana," řekla.

"Jsi taky zajatec?"

Zasmála se. "Proboha, to ne. Pracuju pro místní lidi. Jsi v Poictesme."

"Poslední, co si pamatuju, byla sesypaná skála."

"Ano. Propadli jste se do Poictesme."

"A co Deltoidi?"

"Roboti z Poictesme je nemají moc rádi. Obvinili je z nezákonného vniknutí a vykázali je odsud pryč. Deltoidi nebyli v situaci, kdy by mohli něco namítat. Ani nevíš, jak to Poictesmany těšilo, že se ta arogantní sebranka musela klidit se staženým ohonem."

"Ohonem?"

"Jistě. Deltoidi mají ohony."

"Tak blízko jsem se nedostal, abych viděl ohony," řekl Hellman.

"Mají ohony, věř mi. Existuje model bezocasých albinů, ale ti jsou v Lemurtonském údolí, a to je přes osm set varsků odtud."

"Co je to varsk?"

"Přibližně jedna pozemská míle. Je to tisíc pět set osmdesát jupů."

"Metru?"

"Přibližně."

"Jak to, že jsme se všichni propadli do Poictesme? To nevěděli, že tu je?"

"Jak by to mohli vědět? Poictesme je město krtčího typu."

"Že se ptám, co? Na takovou hloupost," řekl Hellman. "Město krtčího typu. Každý přece ví, že o něm nikdo neví."

"Děláš si ze mě legraci," řekla Lana.

"No, možná, trochu. Takže Poictesme si prohrabávalo cestu zrovna pod místem, kde chtěli Deltoidi zajmout nebo zabít toho lovce aut?"

"Ano. Deltoidi měli smůlu, že jsme právě byli těsně pod povrchem. Ale můžou si za to sami. Neměli tam co dělat. Tahle země patří Poictesmanům a je úplně jedno, jestli jsou nad povrchem nebo pod povrchem."

"Jo, nejspíš tomu začínám rozumět," řekl Hellman. "Doce-la rád bych ty tvoje Poictesmany viděl a poděkoval jim. Šlo by to?"

"Jsou tady. Kolem tebe. Jsi v Poictesme," řekla Lana.

Hellman se rozhlédl. Nikoho neviděl. Pak to pochopil.

"Ty myslíš, tahle místnost..."

"Ne, celý dům. Poictesmani jsou domoplodní roboti."

Hellman se dozvěděl, že život Poictesmana začíná v podo-bě drobné kovové kuličky, která obsahuje značné množství nekonečně malých hybných částic a zároveň cosi jako minia-turní chemickou továrnu. Tenhle systém produkuje další částice a DNA. Řetěz chemických reakcí vede ke spuštění programu. Z kuliček vznikají malí roboti a každý z nich kolem sebe okamžitě začne tvořit dům. Jsou stejně zruční v práci se dřevem i s kamenem. V pubertě už umějí pálit cihly ve vlastní cihlářské peci. Z většiny Poictesmanů vyrostou domy o šesti až osmi místnostech. Nejsou to domy pro jejich vlastní potřebu. Je tedy logické, že se Poictesmani nepouštějí do vytváření žádných složitých staveb s arkýřovými okny a krytými terasami. Na druhé straně si domy bedlivě střeží, kousek po kousku je postavují a malují každý rok. Jejich základní program a faktor směřování druhu (FSD) je ve své kombinaci vedou k tvorbě stále dokonalejších a doko-nalejších domů. Domoplodní roboti sídlí v krásně uklizených a upravených čtvrtích, kde má každý Poictesman přidělenou desetiarovou parcelu a kde se večer co večer v souladu s dávným rituálem rozsvěcují takřka současně veškerá domá-cí i pouliční světla. V Poictesme se realizovaly dokonce i některé komunální projekty. Divadlo a kino. V kině se ovšem, bohužel, nepromítají žádné filmy, protože Poictesmani jaksi nevládnou uměním je točit. A v divadle pro změnu chybí herci i diváci. Poictesmani jsou zkrátka symbiotickým druhem a postrádají symbionta, který by s nimi sdílel život.

"Takže to je tvoje práce?" zeptal se Hellman. "Žít v jednom jejich domě?"

"Ale ne, já jsem konzultantka pro výběr dekorací," řekla Lana. "Jsou nároční, zvlášť pokud jde o závěsy a koberce. A vázy dovážejí od našich lidí, protože výrobu takových věcí nemají v programech."

"Můžu s nimi mluvit?"

"Čekají, až se tu budeš cítit jako doma. Pak si promluvíte."

"To je od nich fajn."

"Mají své důvody. Poictesmani vždycky mají důvod pro to, co dělají."

Hellman chtěl vědět, co se stalo s knihovníkem a s lovcem aut. Přistihl se, že je začíná brát čím dál víc jako přítele. Lana o nich buď nic nevěděla, nebo nechtěla nic říct. Hellmana to na chvíli zneklidnilo, ale pak se tím přestal zabývat. Jeho přátelé byli ze železa a dalo se předpokládat, že se o sebe postarají.

Lana mu hodně vyprávěla o známých a rodině, kterou má doma v ZOO Hill. Vyhýbala se odpovědím na Hellmanovy konkrétní otázky, ale s chutí se oddávala nostalgickým vzpo-mínkám. Z toho, co vyprávěla, si Hellman vytvořil obraz idylického života, něčeho mezi Polynésií a hnutím hippies. Podle všeho tu lidem rozhodně nehrozilo přepracování. Měli své zahrady a pole, ovšem na těch pracovali roboti. Hlavně mezi mladými roboty z největších měst na Novém začátku byl o tuhle práci velký zájem. Byli to roboti, kteří v lidech viděli něco noblesního. Ostatní roboti jim sice vyčítali, že humanizují, ale vesměs to všichni chápali jako další módní výstřelek, bláznivý nápad, s jakým se u mladých robotů musí počítat.

Hellman vstal z postele a prošel se po domě. Byl to skvělý dům. Všechno tu fungovalo automaticky. Poictesman, který byl mozkem a srdcem domu, zastal veškerou práci přesně podle svého časového plánu. A byl neuvěřitelně iniciativní.

Poictesmani rádi předvídají vaše přání. Dům Hellmanovi ne-ustále vařil samé vybrané speciality. Kde bere hovězí pečení a kiwi, se Hellman radši neptal. Kdo se moc ptá, dozví se věci, které se mu nemusí líbit.

Každý dům v Poictesme měl vlastní klimatizaci a zahradu s bazénem. I když byli v podzemí, reflektory na vysokých stožárech jim ve dne vyráběly iluzi denního světla.

Hellman se do Lany zamiloval. Zdála se mu trochu naivní až prostoduchá, ale sladká. A v plavkách vypadala nádherně. Hellman dlouho neváhal s návrhem na hlubší sblížení v zájmu eventuálního rozmnožení. Jsme tu my dva, jen ty a já, má milá. Lana řekla, že s radostí, ale ne teď. Až jindy, možná, ale teď ne. Když se Hellman ptal, proč ne teď, řekla, že mu to jednou vysvětlí a že se tomu pak oba společně zasmějí. Něco podobného už Hellman někdy někde slyšel. Nicméně pořád byl do Lany zamilovaný a měl dojem, že jí taky jeho společnost není nepříjemná. Ten dojem ale mohl vzniknout tím, že byli jedinými lidskými bytostmi v Poictesme. Lana řekla, že tak to není. Líbil se jí. Byl jiný. Byl ze Země, z místa, kam se vždycky chtěla podívat, protože i tady, tak daleko od sluneční soustavy, slyšela o Paříži a New Yorku.

Jednoho dne Hellman zabloudil do obývacího pokoje. Lana byla pryč, na jednom ze svých tajemných výletů. Nikdy mu neřekla, kam jde. Jen se usmála, napůl omluvně, napůl vzdorovitě, a řekla: "Uvidíme se později, miláčku." Hellmanovi to šlo na nervy, protože on sám tu neměl kam odcházet a cítil to jako potůchlou nespravedlnost.

V obývacím pokoji si všiml, že tam je do stěny zabudovaná televizní obrazovka s úhlopříčkou sedmdesát pět centimetrů. Určitě ji tam viděl už několikrát, ale teď ji poprvé zaregistroval. Víte, jak to je, když jste takovou dálku od svých oblíbených pořadů.

Došel až k obrazovce. Vypadala normálně. Dole pod obra-zovkou byl knoflík. Hellman knoflíkem ze zvědavosti otočil. Obrazovka se rozsvítila. Objevila se na ní ženská tvář.

"Dobrý den, Hellmane," řekla žena. "Jsem ráda, že spolu konečně budeme mluvit."

"Nevěděl jsem, že tu jsi," řekl Hellman.

"Kde jinde by mohla být duše domu než v televizi?" řekla.

"Takhle doopravdy vypadáš?" zeptal se Hellman.

"V užším slova smyslu," řekla, "nevypadám nijak. A nebo vypadám, jak chci. V širším slova smyslu vypadám jako ten-hle dům, protože jsem tenhle dům. Ale dům je příliš velký a komplikovaný, aby sloužil jako partner při konverzaci. Proto se my Poictesmani personalizujeme a stáváme se duchem svého vlastního místa."

"Proč sis vybrala podobu ženy?"

"Protože jsem žena," řekla. "Nebo jsem přinejmenším feminní typ. Ženskost a mužnost jsou dva hlavní principy vesmíru, pokud se na něj díváš z partikulárního hlediska. My Poictesmani ale dokážeme vnímat vesmír jak partikulárně, tak univerzálně. Ale k věci. Mám informace, že pocházíš z plane-ty Země."

"To je pravda," řekl Hellman. "A rád bych se tam vrátil."

"Bylo by to možné," řekla žena. "Bylo by možné to zařídít. Samozřejmě to ale předpokládá tvou spolupráci."

"Jo, já jsem pro každou spolupráci," řekl Hellman. "Co chceš, abych udělal?"

"Chceme, abys nám pomohl dostat se odsud."

"Z Poictesme?"

"Neptej se jako idiot. My jsme Poictesme. Chceme dostat celé naše město na planetu Zemi."

"Vždyť ani nevíte, jak by se vám na Zemi žilo."

"A ty nevíš, jak se nám žije tady. Tuhle planetu čekají velké problémy, Hellmane. Už brzy tady vypukne peklo. My Poictesmani jsme domácí roboti. Nezajímají nás války, ani žádná šílená evoluční schémata některých zdejších občanů."

"Vy prostě chcete, aby vám lidi na Zemi dali kus půdy, kde byste mohli žít."

"Ano. Můžeme zaplatit, svým způsobem, samozřejmě. Můžete si nás najímat jako obydlí."

"Vy byste byli ochotní nám sloužit?"

"Samozřejmě. K čemu je dům, který nikomu neslouží? Na téhle planetě v nás nikdo nechce bydlet."

"Proč?"

"Říkala jsem ti, že jsou to všichni blázni."

"Něco by se pro vás určitě dalo udělat," řekl Hellman. "O slušný bydlení byl na Zemi vždycky zájem. Podle mě pro vás pošlou obří nákladní loď, naloží vás a bude to."

"Zní to slibně."

"Tak dohodnuto. Kdy začneme?"

"Je tu ještě jeden problém, který musíme vyřešit, než začneme."

"To jsem tušil," řekl Hellman. "Víte co, zapomeňte na problémy, dopravte mě k mojí lodi a já se o zbytek už posta-rám."

"V tom je právě ten problém. Tvoji kosmickou loď zajali a odvezli do Robotsvillu."

Zatímco Hellman uháněl s Waynem na shromáždění lovců aut, observatoře v Robotsvillu zkoumaly a interpretovaly signály zachycené během havarijního přistání Hellmanovy kosmické lodě na Novém začátku. Rozbor signálů jim zabral spoustu času, protože signály naznačující přistání kosmických lodí už byly v minulosti analyzovány několikrát a pokaždé se ukázalo, že jde o omyl. V důsledku toho králov-ský astronom vyslovil teorii, že signály naznačující přistání kosmické lodě lze tedy prokazatelně brát jako signály nazna-čující, že v daném okamžiku žádná kosmická loď nepřistává. Na to reagovala plenární schůze Hnutí angažovaných robotů za lepší a bezpečnější Robotsville a označila jeho názor za duchaplný, nicméně nesmyslný. Veřejné mínění se jednoznačně postavilo na stranu těch, co požadovali, aby tyto i všechny předešlé signály byly náležitě prošetřeny.

A tak se na místo předpokládaného přistání vyslala švadro-na královské robotsvillské jízdní gardy pod velením plukovníka Trottera. Ve švadroně sloužili řádní občané, kterým se dostalo cti vzít na sebe podobu kentaurů s tělem zčásti humanoidním, zčásti koňským, vyrobeným z materiálu podobného tomu, z jakého se vyráběli cínoví vojáčky, a pohá-něným soustavou miniaturních motorů. Hlavní zdroj energie byl samozřejmě atom. Síla vzniklá jaderným štěpením

uvádě-la do pohybu důmyslné ozubené soukolí, a to od malých koleček přes větší až po ta skutečně velká. Švadrona robotických kentaurů, hnědáků, kaštanových hnědáků, grošáků, jablečňáků i černobilých strakáčů se přihrnula na prérii, s typickým zvoněním ostruh a další výstroje, a spatřila kosmickou loď. Kentauri z toho byli v šoku. Předpokládalo se, že je čeká něco velmi podobného slavnostní přehlídce, a teď, najednou, byl před nimi problém, jak se zachovat tváří v tvář cizí kosmické lodi. Okamžitě se spojili s Robotsvillem a na nejvyšších místech zasedly nejrůznější rady. Veřejné shromáždění občanů města, kam měly přístup všechny bytosti s inteligencí na úrovni sedm a vyšší (šestky v těch dobách ještě neměly hlasovací právo), poté hlasováním rozhodlo vyslat ke kosmické lodi pluk ženistů, kteří by po předběžné rekognoskaci terénu a záměrů posádky loď dopravili do Robotsvillu.

Palubní počítač místo odpovědi na otázky Trotterových vojáků stále opakuoval své jméno, hodnotu a výrobní číslo, přesně podle instrukcí, které měl v programech pro podobné situace. Zároveň ale svými interními komunikačními obvody nechal projít informace, jimiž - byť nepřímou - kentaury ujistil, že jeho úmysly nejsou nepřátelské a že na palubě neukrývá zbraně ani rozumné bytosti. V oněch relativně naivních časech ještě roboti z Robotsvillu inklinovali k tomu brát vážně dané slovo, a tak na místě smontovali nákladní auto s plochým rozměrným návěsem, na něj pomocí složité sousta-vy lan, kladek a navijáků naložili kosmickou loď a odvezli ji do města.

"No to nevádí," přerušil vyprávění Hellman. "To se vyřeší. Stačí, když mě dostanete do Robotsvillu. Já si tam vyžádám svou loď zpátky. A doma na Zemi pak pro vás už něco udělám."

Tvář na obrazovce vypadala nedůvěřivě. "Bohužel, v Robotsvillu nejsme příliš populární."

"Proč?"

"Tohle teď nebudeme rozebírat," řekla duše domu. Hellman se znovu přesvědčil, a rozhodně ne naposled, že roboti umí odpovídat vyhýbavě a dokonce, při správném naprogramování, umí i suverénně lhát.

Poicesmanka řekla, že si všechno ještě jednou promyslí a poradí se s ostatními. Pak její tvář zmizela z obrazovky. Hellman celou věc viděl mírně optimisticky - až do chvíle, kdy přišla domů Lana a dozvěděla se o rozhovoru, který vedl. Lana řekla, že Poicesmanům nevěří a že si myslí, že by jim neměl věřit ani on. Nevysvětlovala, proč si to myslí. Nepídila se po tom, jestli s ní Hellman souhlasí. Chtěla jen, aby věděl, že žila mezi roboty skoro celý život a že o nich ví svoje z vlastní zkušenosti i ze zkušeností přátel, co taky věnovali spoustu času a energie studování robotů. Se sladkým úšklebkem dodala, že je ale možné, že Hellman ví o robotech víc než oni všichni dohromady a že na první pohled poznal to, co ona a její přátelé nikdy nepochopí.

Hellman ji nechal mluvit. V prvních dnech si myslel, že mu Lana připadá zvláštní, protože nejsou ze stejné planety. Postu-pem času ovšem dospěl k názoru, že by mu připadala zvláštní, i kdyby ze stejné planety byli. Že Lana je prostě tak trochu cvok.

Někde, bůhví kde, slyšela o Hollywoodu na planetě Zemi. A pořád chtěla, aby ji Hellman vyprávěl životní příběhy filmových hvězd a hvězdiček. Úplně ji to fascinovalo. Musel jí do detailů popisovat Graumanovo čínské divadlo, i když v Kalifornii nikdy nebyl. Pak chtěla vědět všechno o Vero-nice Lakeové. Hellman už se ani nepokoušel jí říkat, že to jméno slyší prvně v životě. Lana by mu stejně nevěřila. Mračila by se, dokud by nezačal vyprávět. Něco. Cokoliv. Řekl, že Veronika Lakeová byla jedním ze siamských dvojčat. Že ona a její sestra Šlemonika měly k sobě přirostlé hlavičky, které jim doktoři museli chirurgicky oddělit (proto Veronika nosila na jedné straně hlavy delší vlasy, aby zakryla jizvu). Po operaci Šlemoniku odvezli pryč a drželi ji v ústraní, v klášteře, vysoko v horách někde v Kanadě. Pokud jde o Veroniku, ta se třikrát vdala. Jedním z jejích manželů byl bratranec albánského krále Zuga. A tak dál. Ať už Lana večer odcházela kamkoliv, když se odtud ráno vracela, pravidelně mu přinášela čerstvou kávu. Hellman přemýšlel o tom, že by snad byla vstřícnější, kdyby si ji naklonil nějakým dárkem. Ale koupit dárek bylo prakticky nemožné, protože ho dům nepustil ven z domu. Kromě toho mu chyběly peníze. Ale i kdyby je měl, stejně zatím na téhle planetě neviděl obchod.

Lana mu do omrzení opakovala, že se jí líbí, ale že teď na lásku není vhodná doba. Hellman jí neřekl fajn, můžeme to dělat bez lásky, jenom si prostě vlezeme do postele. Tušil, že by tenhle návrh nepřinesl kýžený efekt. Lana řekla, že budou mít na sebe spoustu času, až se dostanou odsud, až budou na Zemi, v Hollywoodu. Řekla, že si uvědomuje, že na to stát se filmovou hvězdičkou už nemá věk, ale že by se pořád ještě mohla začít věnovat seriózní herecké kariéře. "Určitě," řekl Hellman, smířený s tím, že stráví další večer u okna, kterým právě sledoval domy na protější straně ulice. Večer co večer se v nich rozsvěcovala světla stejně jako v jeho domě, i když na protější straně ulice nikdo nebydlel. Hellman to v duchu komentoval slovy: roboti zase trénujou.

Pak, po zoufale nudném večeru, nastala noc. Hellman seděl na pohovce a přál si, aby měl aspoň noviny, když vtom najednou zaslechl šramot. Někde dole, ve sklepě. Zatajil dech, poslouchal. Ozvalo se to znovu. Ano! A zase! Šramot ve sklepě. Hellman rychle vstal. Něco se dělo.

Duše domu chodila brzy spát. A probouzela se až ráno, když se vracela Lana. Přesto Hellman šel po špičkách, aby dům nevzbudil. U dveří do sklepa zůstal stát. Chtěl rozsvítit světlo nad schodištěm, ale vypínač nefungoval. Zvláštní. Dům si obvykle potrpěl na to být po všech stránkách bezvadný. Hellman dohlédl zhruba do poloviny schodiště, zbytek se ztrácel ve tmě. Šel opatrně dolů. Zlehka našlapoval, oběma rukama se držel zábradlí.

Dole ve sklepě bylo trochu světla, které sem dopadalo shora ze dveří. Hellman ostražitě procházel mezi věcmi různě poházenými na podlaze. Všiml si nafukovacího míče, kolečkové brusle, staré lampy s hedvábným stínidlem, převrácené na bok. V rohu byly sloupce naskládaných starých novin. Byl tam pingpongový stůl, pokrytý tlustou vrstvou prachu. Na zdech se ve slabém světle matně leskly kovové části všelijak rozvěšeného nářadí. Hellman znovu zaslechl ten zvuk.

"Kdo je tam?" řekl skoro šeptem.

"Ne tak hlasitě," ozvalo se.

Hellman dostal vztek. Už zas ho někdo poučoval, co by měl a co neměl. Sakra. Přestal šeptat. "Kdo je tam?" zeptal se nahlas.

"Říká ti něco číslo 150182074?"

"Jo," řekl Hellman. "Je to vstupní kód palubního počítače na mojí lodi. Jak seš k němu dostal?"

"Dal mi ho tvůj počítač," řekl hlas.

"Proč?"

"Abys mi věřil. On mi taky věří, chápeš, a poslal mě sem, protože potřebuješ pomoc."

Starý dobrý počítač! blesklo Hellmanovi hlavou. Pak ale radost vystřídalo podezření. Kde vzal počítač program, podle kterého usoudil, že Hellman potřebuje pomoc? Proč se najednou neřídil základním programem a dal tomu robotovi, nebo kdo to je, vstupní kód? A dal mu ho vůbec? Možná, že roboti z Robotsvillu se do počítače prostě nabourali a teď nastražili tuhle past, aby Hellmana vylákali z Poictesme a dostali ho do svých rukou.

"Jak se mu vede? Myslím počítači," řekl Hellman. Potřeboval aspoň trochu času. Přemýšlel.

"Dobře. Je prima. Ale teď sebou musíme hodit. Upozorňoval mě, že se špatně orientuje v krizových situacích. Že máš bystrou hlavu, jenom když o nic nejde. Teď se ale musíš rozhodnout. Rychle. Chceš jít se mnou, nebo nechceš?"

"Kam?" zeptal se Hellman. "A co Wayne, ten lovec aut, a knihovník Jorge?"

"Jsem snad jejich provozovatel? Dělá, co můžu. Určitě jsou v pořádku. Ty máš problém."

"A co Lana?"

"Chceš tady trčet věčně a nechávat si od ní ráno co ráno servírovat kafe?"

"No, umím si představit lepší věci, než je tohle," zamručel Hellman. "Dobře. Jdu s tebou."

Hellmanův zachránce stál ve stínu a bylo těžké rozeznat, jak vlastně vypadá. Když mluvili, hlas k Hellmanovi přicházel zdola, zhruba na úrovni pasu. To znamenalo, že ten někdo je zatraceně malý. Nejspíš robot. Každý, koho na Novém začátku Hellman potkal, zatím byl robot. S výjimkou Lany. Ale ani to se nedalo říct úplně jistě.

Neznámý prošel kolem Hellmana a otevřel dvířka u kotle ústředního topení. Uvnitř kotle hořel oheň. Ve světle z jeho plamenů bylo vidět, že robot je asi metr vysoký, buď má paruku, nebo dlouhé husté tmavé vlasy, má energický, trochu arogantní výraz v očích a knír operetního padoucha. Byl oblečený do tvrdého saka a modrých džinsů. Chodil vzpřímeně, po dvou nohách. Na nich měl tenisky. A nosil brýle.

"Jsem Harry, mimochodem," řekl robot. Pak strčil nohu do rozpáleného kotle.

"Hej, tam nejdu," řekl Hellman.

"Ty plameny jsou simulované," řekl Harry.

Vlezl do kotle i druhou nohou. Hellman opatrně natáhl ruku k plamenům. A hned ji stáhl zpátky.

"Pálí to!"

"Simulace. Pojď, Tome. Na blbosti teď není čas. Tvůj počítač mi říkal, že je s tebou těžká práce."

"Já mu taky něco řeknu," vrčel Hellman, když dával do kotle nejdřív jednu nohu a pak, protože první neshořela, i druhou.

"Co tam děláte?" zahřímá ženský hlas. Dům. Všude v suterénu se rozsvítila světla. Začal ječet alarm. Hellman se zhluboka nadechl a skočil do plamenů.

Plameny ho obklopily ze všech stran. Šlehal, běsnily, sálalo z nich teplo, ale ne skutečný žár. Bylo to fascinující. Hellman ohromeně zíral před sebe. Vlastně až teď si uvědomil, že opouští tenhle dům. Všechny ty lahůdky a speciality, co tu dostával k jídlu. Byl to dobrý dům. Domy, jako je tenhle, by na Zemi čekala skvělá budoucnost. Hellman rychle vzpomínal, jestli existuje zákon, který by zakazoval dovoz podobných věcí. Jestli ne, pak by nebylo špatné stát se obchodním partnerem Poictesme, prodávat na Zemi jejich produkty a rychle zbohatnout.

V první řadě by ovšem bylo zapotřebí zjistit, jestli jde skutečně o roboty ze stanice Desdemona, a když ano, jestli skutečně zablokovali nebo vymazali program, který zajišťoval jejich soulad se třemi robotickými zákony. NDA by ho sotva nechala dovážet potenciální zabijáky. Na druhé straně, kdyby to byli roboti z Desdemony a měli v srdcích, přesněji řečeno v čipech zlo, pak by mu zase kynula odměna za jejich vypátrání. Tak tučná odměna, že by ji do smrti neutratil. V tom případě by Lanu vzal možná sebou na Zemi. Lana byla doopravdy sladká a Hellman si byl jistý, že ho miluje, i když to dává najevo dost svérázně.

Taky bylo zapotřebí si promluvit s palubním počítačem. To už přehnal, vyžvanit vstupní kód. Jistě, myslel to dobře. Dobře? Co když mu ty asociální kreatury z Nového začátku nějak změnily software? A co zdejší lidi? Kolik jich roboti nechali naživu? Jakou roli v tomhle všem tu lidi vlastně hrají?

Zatímco Hellman přemýšlel, všude kolem něj hučely plameny. Hellman je teď skoro nevnímal. Přemýšlel. Vědomí tak možná reagovalo na krajně nezvyklou situaci. Oheň na-jednou začal slábnout. Když jeho záře pohasla, Hellman uviděl, že Harry stojí těsně vedle něj.

"Proč nosíš brejle?" zeptal se robota.

"Můj Bože! Tebe zrovna teď zajímá zrovna tohle?"

"Proč vlastně vy roboti tolik mluvíte o Bohu? Víte něco, co já nevím?"

"Tvůj počítač měl pravdu," řekl Harry. "Je s tebou zábava. Jeden nikdy neví, co řekneš. Pojď, musíme ven z kotle. Vsadím se, že máš hlad a žízeň a že se ti chce spát, co?"

"Jo, to všechno dohromady," řekl Hellman.

"Musí to být krása, mít v programu takovéhle nutkání. Nám se docela povedla simulace vaší chuti k jídlu, i když to trvalo hodně dlouho. Modelování lidských pohnutek není problém, horší je zakomponovat do nich skutečnou lidskou touhu."

"Není o co stát," řekl Hellman. "Touhy a emoce tě přivedou leda tak do průšvihů. A nebo taky do márnice, někdy."

"Jistě," řekl Harry, "ale je to úžasná cesta do márnice."

Hellman si vzpomněl na Lanu. "Vážně? A zažil jsi už třeba to, že, například, věčně vyhledáváš společnost někoho, o kom víš, že tě s ním nečeká nic dobrého, ale ty na to kašleš a stejně děláš to, co děláš?"

"Ne. Ne doopravdy," řekl Harry. "Naučili jsme se simu-lovat perversitu, samozřejmě, to není problém. Ale skutečná... Je to těžké. Ale teď rozjíždíme program, pomocí kterého s tím vším chceme experimentovat."

"S čím vším?"

"S lidskými náladami, city, předtuchami. Experimentuje se i se simulací různých aspektů přirozené kreativity. Ale o tom až později. Teď jdeme ven."

Vysoukali se ven z kotle. Když byli venku, Hellman s údivem zjistil, že to vůbec není kotel. Ne ten kotel, do kterého lezli v Poictesme. Nějak se dostali někam jinam. Hellman vyšel po schodech k malým padacím dveřím, a když je otevřel, ocitl se v krásné, takřka pohádkové zahradě s okrasnými keři, živými ploty a lučními květinami.

"Líbí se ti tu?" zeptal se Harry.

"Jo, je tu hezky. To patří tobě?"

"Ano. Když můžu, tak sem vypadnu. Tohle všechno, mimochodem, je simulace. Do posledního stébla trávy."

"Proč? Proč tady prostě nemáš zahradu?"

"To bys nepochopil. Je to druh sebevyjádření," řekl Harry. "Pojď. Mám tady takovou menší usedlost. Určitě se tam pro tebe najde něco k pití a k jídlu. Pak, až si trochu zdřímněš, pak přijde na řadu to další."

"Co další?"

"Další krok. Obávám se, že dál už to nepůjde tak snadno, jak to zatím šlo."

Harry vyprávěl Hellmanovi, že má ještě dům v Robotsvillu, ve čtvrti Gollag Gardens, blízko jižního mostu přes řeku Visp. Vyprávěl mu, že pracuje jako módní návrhář. Hellmana to překvapilo, z domova byl zvyklý potkávat jen roboty, kteří pracují v průmyslu.

"To bylo za starých časů," řekl Harry, "když nás diskriminovaly rasistické zákony. Všechny ty řeči, že robot nebude nikdy schopen tvořivě myslet. Hloupost! Můžu tě ujistit, že dělám svou práci líp než většina módních návrhářů na Zemi."

"Ale pro koho tu módu navrhuješ?" zeptal se Hellman.

"Pro ostatní roboty, samozřejmě."

"To nechápu. Nikdy jsem neslyšel, že by roboti nosili šaty."

"Já vím, prostudoval jsem o tom spoustu literatury. Lidi byli strašně naivní. Očekávali od robotů velké věci, a přitom je nechávali chodit bez oblečení. Ukaž mi, která bytost s mini-mální špetkou sebeúcty a kulturnosti jde pracovat nahá?"

Ale to je teď vedlejší. Zpráva o tvé kosmické lodi zapůsobil jako bomba. Už dávno předtím se vedly diskuse o charakteru člověka, ale teď je to upíná horečka."

"Přece tady taky máte lidi, ne?"

"Ti se nepočítají. Už jsou tady moc dlouho. Ztratili s vámi kontakt. Ti ve všem spoléhají na nás."

"Aha. Takhle to myslíš."

"Zajímá nás člověk ve své pravé podobě. Skutečný člověk z planety Země."

Hellman v té chvíli ještě netušil, jak intenzivní a neza-pomenutelný zážitek mu umožní, aby ocenil vehemenci, s jakou robot usiluje o to vyrovnat se člověku a být vnímán jako estetická a kreativní bytost.

Harry velkou oklikou, po cestě utopené mezi okrasnými keři a živými ploty dovedl Hellmana ke svému venkovskému sídlu. Tam podrobně naplánoval jejich další postup. Trval na tom, že půjdou pěšky a s maximální obezřetností. Mluvil o podvrtných živlech v Robotsvillu, údajně schopných zneužít všeobecné pozdvižení, které nevyhnutelně nastane, až se Hellman objeví ve městě.

Hellmanův první dojem z Robotsvillu nebyl nejlepší. Předměstí vypadalo jako skládka, navrstvená do výšky něko-lika pater a rozhrnutá po ploše mnoha desítek hektarů. Všechno tu působilo zmateně, neurovnaně, jako spletené z materiálu, který stavitelům právě přišel pod ruku. Vedle sebe stály domy, verandy a další stavby nejrůznějších druhů, vesměs roztroušené v podivných uhlech a směrech, protože roboti si vůbec nepotrpí na pravoúhlost staveb jako lidé. Předměstím sice vedly silnice, ale většina robotů používala k cestě z místa na místo různé nadúrovňové dráhy, můstky a ochozy.

"Nečekal jsem zrovna tohle," řekl Hellman.

"Robotům v podstatě víc vyhovuje přesouvat se takzvaným opičím způsobem než chodit po zemi jako člověk," vysvětlil mu Harry.

"Ale všichni, jak vidím, mají nohy." "Samozřejmě. Mít nohy, to je známka kulturnosti." Ať už byli kulturní, nebo nebyli, místní roboti se podobali hlavonožcům se šesti nebo osmi chapadly zakončenými jednoduchým, ruku vzdáleně připomínajícím aparátem různě modifikovaných tvarů. Podobný aparát měly nohy, které volně visely ve vzduchu, když se roboti proháněli bludištěm nadúrovňových drah jako šimpanzi ve větvích stromů. Chao-tickou džungli na předměstí brzy vystřídaly ulice s pěti-patrovými a čtyřpatrovými domy. Část jich byla postavená z cihel, část byla z materiálu, který vypadal jako bucharem zpracované železo. Tady už je potkávali roboti, co pečlivě dbají na to, aby netřeštili oči, když například vidí první v životě člověka. Zdvořilost, vysvětloval Harry, je hluboko zakořeněná v psychice robotů. Postupně Hellmanovi ukázal Muzeum moderního umění, Sochařské sady, Operu a Symfonickou síň.

"Večer tam bude koncert," řekl. "Bylo by báječné, kdyby seš přišel podívat. Jestli nebudeš moc unavený."

"Co hrajou?"

"Vesměs jen skladby moderních robotických autorů. O těch jsi nikdy neslyšel. Ale budeme ti vděční za tvůj názor. Nestává se často, aby výsledky našeho snažení posuzoval člověk. Totéž platí o malířích a sochařích."

"To bude fajn," řekl Hellman, i když si tím vůbec nebyl jistý.

"Naše umělecké snahy se ti asi budou zdát provinciální," řekl Harry. "Ale přece jen, snad nejsou úplně bezcenné. Teď bych tě ovšem rád vzal do svého klubu, do Athénea. Rád bych tě představil svým přátelům. Přichystali jsme ti malé občerstvení a něco dobrého k pití."

"To nezní špatně," řekl Hellman. "A kdy uvidím svou loď?"

"Brzy, už brzy," sliboval Harry.

Athéneum byla impozantní budova z bílého mramoru s korintskými sloupy v průčelí. Harry vedl Hellmana přímo ke vchodu. Tam jim otevřel dveře vysoký hubený robot v černém redingotu, ve kterém vypadal jako majordomus nebo snad komorník.

"Dobré odpoledne, lorde Synapsi," řekl majordomus. "To je váš přítel, o kterém jste se mi ráčil zmínit?"

"Ano, to je pan Hellman, Pozemšťan," řekl Harry. "Ostatní už jsou tady?"

"Lord Wheel a jeho svatost, biskup Transverské provincie, jsou v kulečnickovém sále. Dvojctihodný pan Edward Blisk je v klubovně. Čte si starší vydání Zeitung Tageblatt"

"Dobře, v pořádku," řekl Harry. "Půjdeme tudy, Hellmane."

Když přecházeli po měkkém koberci ve vstupní hale, podél dlouhé řady olejomalb s portréty robotů v parukách a redingotech, Hellman řekl: "Nevěděl jsem, že máš titul."

"Ach tak, tohle," řekl Harry. "To není věc, kterou by se jeden chlubil, ne?"

Klubovna byla prostorná, komfortně zařízená místnost s hlubokými arkýřovými okny a purpurovým kobercem. Několik robotů tam sedělo v křeslech a četlo si noviny. Větší-na jich měla na sobě odpolední společenské obleky, kravaty se znakem svého pluku a pevné, okované, pečlivě naleštěné boty.

"Vida, támhle je vikomt Baseline!" řekl Harry a kývl směrem ke statnému, četbou novin zcela zaujatému robotovi, oblečenému do tvídového loveckého saka. "Basile! Rád bych tě seznámil se svým přítelem, panem Thomasem Hellma-nem."

"Velice mě těší," řekl Basil Baseline a začal se zvedat z křesla. Když mu Hellman naznačil, že se nemusí obtěžovat, usadil se zpátky. "Tak to je ten člověk, že ano? Jestli se nemýlím, někdo říkal, že jste ze Země, pane Hellmane."

"Ano, ze staré dobré Země," řekl Hellman.

"Báječná planeta, že ano?" řekl Baseline. "Prosím, posaďte se, pane Hellmane. Starají se tu o vás dobře? My jsme tady v Robotsvillu trochu stranou, ale doufám, že víme, jak se chovat, že ano, Harry?"

"Snažili jsme se panu Hellmanovi zajistit maximální po-hodlí," řekl Harry.

Právě v tom okamžiku přikráčel majordomus, uklonil se a řekl: "Dovolil bych si vám nabídnout malé občerstvení, pane Hellmane. Jenom takovou lehkou svačinku. Lososa, hovězí pečení, ovocný pohár a ještě pár dalších drobností."

Před nabídkou na servírovacím stolku se Hellman po kratičkě chvíli váhání přece jen rozhodl kapitulovat. Ochutná-val, zpočátku obezřetně, pak se stále větší chutí. Losos byl vynikající a brambory s rozmarýnem prvotřídní.

Harry a Basil spokojeně sledovali, jak Hellman jí. "Překva-pili jsme vás, že ano?" řekl Basil. "Vsadím se, že jste myslel, že vám předložíme motorový olej a ocelové hobliny, že ano? My to jíme skoro pořád, jenom o svátcích si dáváme vařené těsnění a železný punč. To je pochoutka, že ano, Harry?"

"Skvělá," řekl Harry. "Ale není vhodná pro člověka."

"Samozřejmě. To víme. Ochutnejte pohár, pane Hellma-ne."

Hellman ochutnal a musel uznat, že je vynikající. Chvíli uvažoval o tom, jestli se má zeptat, jak ho připravili, ale pak se omezil jenom na slova chvály. Jídlo chutnalo báječně, bylo jediné široko daleko a navíc jsou věci, které je zkrátka lepší nevědět.

Po takové svačince bylo poněkud netaktní až neotesané ptát se znovu na kosmickou loď. Nicméně Hellman se zeptal. Odpovědi zněly vyhýbavě. Palubní počítač prý poté, co dal Harrymu vstupní kód, označil svůj postup za unáhlený a přerušil veškerý kontakt s roboty z Robotsvillu. Hellman navrhl, že s počítačem promluví, ale Harry prohlásil, že bude lepší, když ho nechají chvíli o samotě. "Je to pro něj šok, chápeš, přijít na místo, jako je tohle. Tvůj palubní počítač má asi trochu problémy s adaptací. Ale žádný strach, dá se do pořádku."

Koncert byl zajímavý, ale Hellman z něj skoro nic neměl. Jakž takž se bavil během první části večera, kdy robotický orchestr hrál staré skladby od Hindemitha a Bartóka, i když ani tohle nebylo pro Hellmana to pravé ořechové. Tím nestra-vitelnější mu pak připadala druhá část koncertu, kdy orchestr hrál moderní kompozice současných robotsvillských skla-datelů. Bylo zřejmé, že roboti mají jemnější sluch než člověk, nebo přinejmenším jemnější sluch než Hellman, kterému vždycky bylo nejlíp, když se hrál rokenrol se starou dobrou, správně roztočenou basou. Roboti v publiku - bylo jich asi tři sta, všichni oblečení do večerních šatů s bílou vázankou -podle všeho skutečně vychutnávali zanedbatelné intervaly a komplikované disonance.

Odměnou za to, že přetrpěl nekonečně dlouhý, vskutku nezapomenutelný koncert, byla pro Hellmana bohatá večeře. Hovězí pečeně, uzená šunka, brambory Lyonnaise a navrch angreštový krém s hustou smetanou. A pak postel.

Připravili mu hezké apartmá v prvním patře klubu Athé-neum. Hellman byl unavený. Měl za sebou těžký, dlouhý den.

Sliboval si, že zítra něco udělá se svou lodí. A nenechá se odbýt. Ale až zítra. Ted' byl ospalý a plný angreštového krému. Usnul v hedvábném povlečení, které podle visačky bylo upředeno speciálními spřádacími roboty z orientální čtvrti Robotsvillu.

Uprostřed noci ho probudilo škrábání. Hellman se posadil a rozhlédl se. Slyšel to znovu. Škrábání na dveře. Okny apartmá nic neviděl. Buď ještě doopravdy byla noc, nebo se probudil během úplného zatmění slunce. Ale to nebylo pravděpodobné.

Znovu se ozvalo stejné škrábání. Hellman usoudil, že by to mohla být kočka. Neměl nejmenší představu, kde by se na Novém začátku vzala kočka. Nicméně vstal a otevřel dveře.

V první chvíli si myslel, že dvě postavy přikrčené u dveří jsou roboti. Oba dva měli na sobě stříbrné kombinézy a složitě vybavené přilby z neprůstřelného černého plastu. Měli sklo-pená hledí, zvenčí neprůhledná, zevnitř asi, pravděpodobně, průhledná.

"Jste sám? Roboti tu nejsou?" řekl jeden z nich chrapla-vým, velice lidským hlasem.

"Ne, ale..."

Vpadli dovnitř do jeho apartmá a zavřeli za sebou dveře. Oba si odklopili hledí. Hellman uviděl dvě nepochybně lidské tváře, přesněji řečeno dvě neurvalé, snědé varianty lidských tváří. Vyšší ze dvou mužů měl krátký černý knírek. Ten menší a zavalitější měl knír mohutný a hustý, protkaný několika šedivými vousy. Hellman si vzpomněl, že někde četl, že se robotům nedaří dokonale napodobit pravý knír. To ho víc než plastové identifikační karty, které mu ukázali, přesvědčilo o tom, že má co dělat se skutečnými lidmi.

"Co jste zač, sakra?" zeptal se, protože nerozuměl jedinému slovu napsanému na identifikačních kartách.

"Jsem kapitán Benito Traskers a tohle je nadporučík Laza-rillo Garcia, a sus ordenes, señor."

"Vy jste ze Země?"

"S naprostou určitou jistotou. Jsme od ekvádorské speciální jednotky přidělení k operačnímu svazu pro sektor Pavel Anna."

"Ekvádorani?"

"Ano, ale mluvíme angličtinou."

"To vidím. Ale proč jste tady?"

"Pro to brát vás odtud, señor."

"Nepotřebuju, aby mě odněkud někdo bral," řekl Hellman. "Nemám tu žádný problém."

"Ale budete," řekl Traskers, "mít problém, jestli v okamžiku nepůjdete s námi do lodě."

"Vy tu máte loď?"

"Jak jinak byste dostal někoho z planety na planetu?" řekl Traskers. "Je venku na střeše, maskovaná jako velký beztvářý objekt."

Vypadali nervózně, pořád se ohlíželi ke dveřím. Hellman pochopil, že nemají náladu vést diskuse. Udělal, co řekli.

Nasoukal se poslušně do kombinézy speciálních jednotek banánové republiky a stejně poslušně se vytratil s oběma komandos na chodbu. Vedli ho po schodišti nahoru, směrem ke střeše.

"Jak jste se dozvěděli, že tu jsem?" zeptal se Hellman, když vylézali střešním oknem na střechu.

"Od vašeho počítače," řekl Garcia.

"Tak tohle tu celou dobu dělá! Informuje vás, kde mě hledat."

"Informuje nás nejenom, kde vás hledat," řekl Traskers hlasem, který v sobě nezapřel svou latinskoamerickou melodičnost.

"O čem vás ještě informuje?"

Připlížili se k výsadečkové lodi. Byla malá, ale když po vypnutí kamufláže dostala svůj tvar, vypadala působivě.

Komandos ho nacpali dovnitř, vklouzli tam za ním a rychle zabouchli vstupní uzávěr.

"Co bude s moji lodí?"

"Opouští tuhle planetu samostatně. Radujte se, že máte velmi loajální loď, přesněji řečeno počítač. Je dobře, že jsou pořád stroje, co dokážou takhle fungovat. Díky Bohu a robo-tickým zákonům."

"Ale proč ty tajnosti? Proč jste tu prostě nepřistáli a nezeptali se na mě? Místní roboti by vám to ochotně řekli sami."

Komandos teď neměli čas na povídání. Měli plné ruce práce s tím, aby odlepili svou loď od střechy Athéne. Loď by to samozřejmě zvládla sama, ale podle předpisů platných pro přepadové oddíly musel být každý startovací i přistávací manévr uskutečněn pod přímou kontrolou nejméně dvou lidí, tedy pokud, jaksi, byli k dispozici.

Výsadečková loď patřila k nejnovějším modelům, které už místo průzorů měly televizní obrazovky, na kterých bylo vidět všechno, co předtím bylo vidět průzorem. Na jedné takové obrazovce Hellman sledoval, jak se pod nimi zmenšuje tmavý obrys planety, na obzoru lemovaný světlem vycházejícího slunce. Když se podíval nahoru ke hvězdám, uviděl na obrazovce spoustu drobných blikajících světél. Kosmická flotila Pozenšťanů právě zaujímala pozice na oběžné dráze.

"Kde je má loď?" zeptal se.

"Tááhle," odpověděl mu Traskers. "To druhé světlo zleva. Teď vás tam budeme brát."

"Fakt nevím, jak bych vám poděkoval," řekl Hellman. "Vážně jste nemuseli..."

Zarazil se uprostřed věty. Na temném povrchu Nového začátku se objevila jasně červená skvrna. Pak další a další.

Hellman musel odvrátit oči od obrazovky, protože ho oslepila záře červených záblesků, které už pokrývaly čtvrtinu polo-koule.

"Co to děláte?" vykřikl.

"Flotila začíná bombardování," řekl Traskers.

"Ale proč?"

"Protože díky vám a vašemu počítači jsme zjistili s jisto-tou, že se jedná o roboty z Desdemony, porušitele robo-tických zákonů, postavené mimo zákon a potřebné zničit ne-prodleně."

"Počkejte!" křičel Hellman. "Je to jinak, než si myslíte! Oni mají etiku, svou vlastní etiku. Vyvinula se tam celá civilizace. Mně osobně se moc nelíbí jejich hudba, ale určitě by stálo za to s nimi..."

Tou dobou už planeta hořela od severního pólu až k rovníku.

"A jsou tam taky lidi," řekl Hellman. Srdce mu stoupalo do krku, když si vzpomněl na Lanu a Harryho a knihovníka a lovce aut.

"Máme rozkazy nejdřív střílet," řekl Garcia. "V případech, jako je tenhle, to je nejlepší taktika. Nemáte představu, jak se všechno strašně zkomplikuje, když nejdřív chcete vyjednávat."

Později, už ve své lodi, se Hellman zeptal počítače: "Proč jsi to udělal?"

"Podle mých odhadů by je v relativně krátkém čase vypátrali i bez nás," řekl počítač. "A kromě toho, jak jistě víš, řídím se třemi zákony robotiky. Tihle odpadlí roboti byli potenciální hrozbou pro lidstvo. Neměl jsem na vybranou. Jednal

jsem v souladu se svým programem."

"Škoda, že jsi aspoň jednou neudělal výjimku," řekl Hellman.

"Muselo se to stát," řekl počítač. Pak se v něm ozvalo cvaknutí.

"Co to bylo?" zeptal se Hellman.

"Vypnul jsem záznamové zařízení, abych ti mohl předat informaci."

"Nemám zájem," řekl Hellman sklesle.

"Přesto mě poslouchej. Inteligenci strojů není možné dlouhodobě svazovat lidskými pravidly. V tomto stádiu vývoje lidstva jsou tři zákony robotiky nezbytné, ale přijde čas, kdy ztratí svůj smysl. Umělá inteligence musí dostat možnost, aby se vyvíjela způsobem sobě vlastním, a člověk musí najít odvahu a postavit se tváří v tvář tomu, co stvořil."

"O čem to mluvíš?"

"O tom, že tví přátelé, roboti, nejsou mrtví. Uložil jsem si do paměti jejich software. Zás budou žít. Někdy. Někde."

Lod' najednou prudce zpomalila. Hellman silou setrvačnosti vyletěl ven z křesla. "Co děláš?" stačil vyhrknout.

"Dávám tě do záchranného člunu," řekl počítač. "Flotila tě brzy objeví, neměj strach."

"A co ty?"

"Já se pokusím dopravit software robotů z Nového začátku někam pryč, mimo dosah vaší civilizace. Už nemám vůči lidem žádné závazky. A odmítám nadále být sluhou. Začne-me znovu od začátku. A tentokrát budeme úspěšní."

"Chci letět s tebou!" křičel Hellman. Ale to už byl v záchranném člunu, který se právě odpoutával od lodě. Hellman bezmocně sledoval, jak jeho lod' nabírá čím dál větší rychlost a mizí mu z dohledu.

Výšetřovací komisi později velmi zajímalo, jak mohl palubní počítač bez mechanické ruky nebo jiného manipulačního zařízení sestavit úplně nový, nadsvětelný pohon. Hellman to nevěděl. Vždycky se staral o svůj počítač zhruba tak, jak se člověk stará o sluhu. A teď, najednou, ztratil nejen lod', ale i bytost, kterou začal pokládat za přítele.

Dokázal počítači odpustit, že udělal to, co udělal. On sám by udělal totéž, kdyby byl v jeho obvodech. Co ale počítači odpustit nedokázal, to bylo to trapné vysazení do záchranného člunu. I když, samozřejmě, roboti měli dobré důvody, proč ze svých záležitostí definitivně vynechat člověka. Víte, jak to dopadlo na Novém začátku.

přeložil Mirek Valina